

Ifjúság útja

a PTE BTK-TTK hallgatói lapja

2. évfolyam 11. szám
2001. március 26.

Bursa Hungarica

A farsang

Dugig a pincében

Film Szem Le

L és B a Föld körül

South Park

Dante-oldal

Dr. Kollár László nyílt levele a PTE rektorához

Mitől bűziik?

Ne vessünk együtt

Jelenkor-oldal

Lovasi András

Szerzői jog

**Internet, e-mail, chat
a Dante Cafében**

Pécs, Janus Pannonius u.11 (Sétatér)

GENERAL - COPY KFT. - SHARP HIVATALOS KÉPVISELET

FÉNYMÁSOLÁS

MINDEN OLDAL 5,- FT

300 példány kétoldalas másolat: 4,- FT/oldal

Íratkozás: 115,- Ft/órá) Íratválogás

Néhány ár kínálatunkból:

SPIRÁL FÜZET 210,-

A/4 füzet 95,-

zselés toll 250,- színekben

SHARP asztali - szalagos
tudományos- és zsebszámológépek

Tinta- és lézer kazetták

Színes kartonok, színes papírok

papír-írószer kedvező áron

HEWLETT PACKARD EPSON CANON

Pécs, Rákóczi u. 65. (Rózsa F. u. kereszteződés)

Nyitvatartás: Hétfő-Péntek 9 - 17 óráig

Telefon: 06-20-377-4920

BRUNSWICK

Pécs, Megye u. 20.

presents

Minden hónap első csütörtökén
egyetemi buli

az **ASTERIX** zenekarral

30-es busz-
megálló

Megye u.

Mária u.

Brunswick

Széchenyi tér

Ifjúság útja

a PTE BTK – TTK hallgatói lapja

Megjelenik

félévente öt alkalommal

Kiadja

a Pécsi Ifjúsági Fórum

Felelős kiadó

a Pécsi Ifjúsági Fórum elnöke

Főszerkesztő

Solymosi Bertold

Társszerkesztő

Kiss Tibor

Szerkesztők

Irodalom **Stemler Miklós**

Zene **Gradvolt Endre**

Színház **Págyor Henriett**

Film **Varga Károly**

Számítástechnika **Oláh Laci**

Korrektor **Csöngei Adrienn**

Tördelés **Nagy Róbert**

Fotó **Hegedűs Linda**

Nyomda

Duplex Rota, Pécs

Nyomdavezető

Kecskés István

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot,

hogy a beküldött írásokat szerkesztett vagy

rövidített változatban tegye közzé!

A beküldött anyagokat a szerk. nem küldi vissza

és nem őrzi meg.

Szerkesztőség

7624 Pécs, Ifjúság útja 6.

Tel.: 72/503-600/ 4915, 4916

Fax: 72/327-622/4125

e-mail: karilap@stud.btk.pte.hu

20-323-73-04

ZÖLDFUTÁR

Expressz Biciklis Futár Pécsett!

A BTK hallgatóinak figyelmébe!

Kedves Diákjaink!

Tudom, kevés fontosabb dolog van, ami a hallgatók hangulatát, közérzetét befolyásolja, mint az ösztöndíj. Ami már megint késik, ráadásul kéthavi összegről van szó. Bosszantó, mégis megértésüket kérem.

A probléma könnyebb megértése érdekében számoljunk egy kicsit:

- Február 23-ig tartott a beiratkozás. Örömmre szolgált, hogy a korábbiakhoz képest zökkenőmentesen, hosszú sorok nélkül történt. Kedvező volt, hogy az influenza járvány ellenére nem betegedtek meg sokan; mégis volt néhány, engedéllyel március 2-ig beiratkozó hallgató. Így a március 4-vel kezdődő héten állt rendelkezésre a teljes hallgatói létszám.

- Más okok, de talán akceptálható körülmények: az integrált egyetem új – a korábbiánál kissé lassúbb – nyilvántartási rendszere most „vizsgálják”, és ez az időszak az egyetemi költségvetés elkészítésének finise is. Így más munkával is – és nagyon rövid határidővel – meg kell birkóznunk azoknak, akik feladata egyébként a hallgatói létszámok egyeztetése.

- Ehhez járult a felborult, szokatlan munkarend a március 15-i állami ünnep miatt kialakult három munkanaposra zsugorodott „héttel”.

Lehet, más karokon mindez nem jelentett akadályt az ösztöndíjak utalásában, akik ezt kifogásolják, kérem, vessék össze az egyetem karain a nappali tagozatos hallgatók létszámát...

Soraimat olvasva, bizonyára már „landolt” számláikon a kéthavi ösztöndíj. Talán mégsem haszon nélkül való, ha a fentieket végiggondolják!

Türelmüket, megértésüket köszönöm.

Font Márta
dékán

Mint ismeretlen, *Kollár László*, a Természettudományi Kar dékánja 2001. január 26-án felmentését kérte a rektortól. Az alábbiakban lemondásának okairól szóló nyílt levelét közöljük.

Nyílt levél

A PTE TTK dékáni teendői alól való felmentési kérelmem okairól 2001. január 26-án, a PTE szenátusi ülését követő napon kelt, alábbi levelemben arra kértem dr. Tóth József rektor urat, szíveskedjék a Természettudományi Kar dékáni teendői alól azonnali hatállyal felmenteni.

Tisztelt Rektor Úr!

1998. július 1-től vagyok a Janus Pannonius Tudományegyetem, majd a jogutód Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Karának dékánja. Három sikertelen dékánválasztási forduló után – többszöri megkeresésre, az ösztöndíj értekezlet ellenszavazat nélküli támogatásával – vállaltam a rendkívül megtisztelő dékáni megbízatást. Tettem ezt annak ellenére, hogy sem habitusom, sem szakmai előéletem nem indokolta ezt a lépést.

A rendkívül kedvezőtlen külső és belső körülmények ellenére – elsősorban munkatársaim és a kar döntő többségének támogatását élvezve – munkámban kezdetben sok örömet találtam. Néhány szakterületen olyan fejlődés indult el, amely joggal adott okot bizakodásra. Az utóbbi időben egyre fokozódó hangulatkeltés és a mesterségesen fenntartott feszültség lehetetlenné teszi a kar szakmai és gazdasági stabilizálását. Ebben a helyzetben a Természettudományi Kar érdeke azt kívánja, hogy kérjem Rektor Urat, szíveskedjék a dékáni teendők alól azonnali hatállyal felmenteni.

Döntésemhez jóval összetettebb okok vezettek, melyekről úgy érzem, kötelességem a közeljövőben a Pécsi Tudományegyetem Szenátusának nyílt levél formájában részletesebb tájékoztatást adni. Kérem Rektor Urat, döntésénél szíveskedjék figyelembe venni azt is, hogy erőm véges, egészségi állapotomban bekövetkezett figyelmeztető jelzések alapján nyomatékosan kérem felmentésemet.

Őszinte tisztelettel
Kollár László

A fentiek is sejtetni engedik, hogy 1998. nyarán a formálódó Természettudományi Kar vezetését nem könnyű helyzetben vettem át. A személyi kérdések gyors kezelésén és néhány szakterületen belüli vita megoldásán túl kezdettől fogva legfőbb törekvésem az volt, hogy elősegítsem a kar nemzetközi normákhoz igazodó fejlődését. Fontosnak tartottam, hogy a vezető oktatói kinevezések a hazai tudományegyetemek gyakorlatának és követelményrendszerének megfelelően történjenek.

(...)

Dékáni megbízatásom alatt rengeteg energiámba került a kar finanszírozása területén jelentkező gondok kezelése, gyakran csupán kísérletek megtétele. A lemondásomhoz vezető okok külső szemléltől számára gazdasági jellegűeknek tűnhetnek, valójában

– bár gazdasági kihatásaik nyilvánvalóak – gyökereikben nem azok.

Működésem kezdete óta – talán előtte is – gyakran sütötték és sütik rá a Természettudományi Karra az „eltartott” jelzőt, a kar vezetését és oktatóit gyakran illették és illetik a tehetetlenség vádjával. Számunkra ezek a minősítések tarthatatlanok, melyekre a kar oktatói nem szolgáltak rá. A megaláztatások nem tényeken alapulnak. A kar oktatói joggal érzik úgy, hogy ilyen minősítésre a rektori vezetés semmiféle erkölcsi alappal nem rendelkezik, hiszen a jelenlegi állapot mesterségesen fenntartott feszültség eredménye.

Amikor ilyen körülmények között kell a Kar bármelyik oktatójának, a dékánnak dolgoznia, óhatat-

lanul az a kérdés merül fel, vajon célja-e az egyetemi vezetésnek (az egyetemi közösségnek) az, hogy a Természettudományi Kar a jövőben is fennmaradjon, sőt fejlődjön?

(...)

Problémák

A jelenlegi – számunkra elfogadhatatlan – körülmények között a kar hosszabb távon valóban nehezen finanszírozható. A problémák alapvető forrása

- a tanárképzés finanszírozásának megoldatlansága
- a karok közötti átoktatás megoldatlansága
- a karok közötti finanszírozási arányok megállapítása
- a normatíva-változások kiszámíthatatlansága.

A gondok egy része az egyetemen belüli tisztázatlan viszonyok következménye.

a) Tanárképzés

Bár a tanárképzés gondjait közelebbről mindössze 3 éve követem, a rendelkezésemre álló adatokból nyilvánvaló, hogy megoldása jóval hosszabb ideje húzódik. Elfogadhatatlan, hogy miközben a Természettudományi Kar 1997. óta megszorító intézkedések meghozatalára kényszerült, a tanárképzést folytató karok normatív támogatásából finanszírozott Tanárképző Intézet látványos létszámfejlődésen ment keresztül, messziről sem ismerve azokat a mindennapi munka finanszírozásával kapcsolatos gondokat, amelyek karunkon jelentkeztek. Az oktatás volumenét tekintve szerényen „túlzottnak” mondható, számításokkal nem alátámasztott ösz-szeget a kar keretéből központilag vonták le, és került a Tanárképző Intézethez. Elfogadhatatlan és érthetetlen, hogy még legutóbb, a konszolidációs tervek január 25-i vitájában is a Tanárképző Intézet esetében olyan tevékenységeket is érintetlenül hagyott a javaslat, amelyek nem tartoznak az oktatási alaptevékenységekhez (Iskolakultúra, kutatócsoport). Eközben a TTK konszolidációs tervében megadott intézkedéseken túli megszorítások a kar alaptevékenységét lehetetlenítenék el.

b) „Át-oktatás”

Az egyetem Intézményfejlesztési Tervében is meghatározott „tantárgyi konszolidáció” megvalósítása elérhetetlenül távolinak tűnik. Jelenleg minden kar fontos törekvése, hogy a természettudományi alaptárgyak óraszámát csökkentse, azok oktatását saját oktatóival oldja meg, tekintet nélkül akkreditációs követelményekre és a hallgatók elemi érdekeire. Ezek a folyamatok hallatlanul nehezen egyez-

tethetők össze az „universitas” szellemével, az ezzel kapcsolatos elvárásokkal. Az önellátásra való törekvés véleményem szerint tovább nem tartható, az alaptárgyak oktatásának veszélybe kerülése összegyetemi koordinációt sürget, akár a sokat hangoztatott „kari autonómia” csonkításával.

c) A normatív támogatás kezelése

A képzési normatíva/fenntartási normatíva arányának megállapítása évek óta megbízható számításokkal alá nem támasztott módon, ad hoc történik. A TTK aránytalanul magas fenntartási célú elvonása (30 %) nem indokolható a költségigényes természettudományi képzésekkel. (A kétszeres összegű normatívából történő azonos arányú elvonás feltehetően kétszeres fenntartási összeget eredményezne...)

Tarthatatlan, hogy miközben a gazdasági vezetés a jelenlegi fenntartási költségeket mint a TTK számára kedvező állapotot tünteti fel, dékáni működés alatt – többszöri kérésünkre – egyetlen fenntartási költségekre vonatkozó adatsort sem kaptunk.

(...)

A fenti pontokban vázoltakat mindezidáig nem sikerült érdemben sem más karokkal, sem az egyetem vezetésével megvitatni. Ezek után az utóbbi hetek történései között még egy, az egész kar életére kiható döntés alaposan befolyásolta a karral kapcsolatos eseményeket.

A szenátus decemberi ülését követően a 2001. június 30-án lejáró adjunktusi és tanársegédi állások meghosszabbítását a kar konszolidációs tervének elfogadásához kötötte. Az egyetem vezetése és a szenátus érdemi megjegyzések és vita helyett – nem vállalva a tanárképzés és karok közötti át-oktatás kérdésének felvetését – a kar konszolidációs tervét elvetette. Ez az eljárás mód önmagában is elég lett volna arra, hogy azonnali felmentésemet kérjem.

(...)

A Pécsi Tudományegyetem – és ennek karaként a Természettudományi Kar – jövője iránti felelősség és aggodalom arra ösztönzött, hogy felmentési kérelmemet követően a fenti gondolatokat megfogalmazzam. Talán akad közöttük megszívlelhető, hasznosítható. A továbbiakban energiámat kizárólag oktató és kutató munkámra kívánom fordítani.

Kívánom, hogy az új kari vezetés sikeresebben és megértőbb közegben tudja bizonyítani a Természettudományi Kar létezésének jogosultságát és biztosítani működésének fenntarthatóságát.

Kollár László
Pécs, 2001. 02. 03.

A tehetetlenség törvénye

Az a tény, hogy a dékánunk lemondott, csak részben írható a számlájára, elég elolvasni a szenátusnak írt levelét. A TTK anyagi és erkölcsi válságát a saját bőrünkön kívül az oktatók, tanárok jogos sirámaiból érezhetjük. Az okok nagy része Kollár exdékán nyílt levelében feketén-fehéren megtalálható, bár ez csak az érem egyik fele. Hiányérzetünk amiatt lehet, hogy nem sokat hallunk megvalósult vagy legalább elindult kezdeményezésekről, melyek segítségével csökkenthető lenne a deficit, a tudományos elismerésről nem is beszélve. Másrészt nincs tudomásunk olyan szakok belátható időn belüli indításáról (eltekintve a már akkreditált vegyész-fizikus labor operátor és alkalmazott fizikus főiskolai szakoktól), melyek oly mértékben vonzanák a hallgatókat és persze a fejük után járó normatívát, hogy a Kar belátható időn belül kikerülne az „eltartott” kategóriából.

Pedig tanszéki próbálkozásokban nem lenne hiány. Vegyük például a Fizika Tanszéket, amely néhány régióbeli céggel és az MTA-val közösen létrehozta a Dél-dunántúli Kooperációs Kutatási Központot, melynek célja a környékbeli természettudományokkal kapcsolatos kutatások összehangolása. Emellett a Széchenyi-terv lehetőségeit látva a TTK tanszékei közösen benyújtottak egy környezetvédelmi pályázatot. Kértek ugyan a PTE vezetésétől anyagi segítséget, de az egyetem még a szervezéssel járó telefondíj és üzemanyag költségbe sem szállt be. Mindezekből kitűnik, hogy a tanszékek próbálkoznak kitorési pontokat keresni, de támogatást a PTE – a tanszékek szerint – a legritkább esetben ad. Ennek ugyan ellentmond urunk-rektorunk, aki a vele készült interjú során úgy informált, hogy az egyetem lehetőségeihez képest támogatja a fent említett kezdeményezéseket.

Az indítandó szakokkal kapcsolatban pedig ki magyarázza meg azt, hogy az ország többi valamirevaló egyetemén már évekkal ezelőtt látták a klasszikus természettudományos képzés (az akkori formában való!) életképtelenségét. Be kell látni, hogy egy végzett fizikus-matematikus a diploma kézhezvétele után az esetek töredékében talál olyan állást, ahol mind erkölcsileg, mind anyagilag megbecsülik. Ellenben, ha az említett hallgató szakirányú informatikai képzésben is részesül, már egészen más kilátásai lesznek. Itt most nem arról van szó, hogy az informatika lenne az egyetlen megoldás a kar problémáira, csupán azt kell

észrevenni, hogy olyan szakemberekre van szükség minden területen, akik a kor igényeinek megfelelően kutatnak, dolgoznak. Egy most érettségiző szemével nézve, aki már természetes segédeszköznek tekinti a számítógépet, sokkal vonzóbb lehet az a képzés, ahol az általa kedvelt tudományágon túl biztos elhelyezkedést is lát. Egyszerűbben fogalmazva: ha a továbbtanuló észreveszi, hogy létezik ilyen átfogó képzés a PTE-n, akkor nagyobb az esélye annak, hogy idejön. Az egyetemi vezetés a matematika és az informatika tanszék kooperációjában ugyan már megpróbált elindítani egy programozói matematikus szakot, de az akkreditációs bizottság azt élből és jogosan visszadobta. Az oktatói létszám még csak-csak meg lett volna, ha nem vesszük figyelembe azt, hogy az érintettek már akkor is túlterheltek voltak. A géppark állapota viszont épphogy az akkori igényeket ki tudta szolgálni, nemhogy a megnövekedetteket. Azt, hogy most már több eséllyel pályázhatják meg a szakot, nem magának az egyetemnek, hanem a TTK egyik részének, az Informatika és Általános Technika Tanszéknek köszönhetik. Ez a tanszék az, amely a minimális anyagi támogatás ellenére megpróbált olyan körülményeket teremteni, melyek lehetőséget adnak a későbbi akkreditációkra. Az IÁTT a fejlesztésre fordítható összeget (egyéb nagyobb forrás nem lévén) az általa indított tanfolyamokból, képzésekből, valamint a kialakult kapcsolatokon keresztül fedezi. Így tudott szinte a semmiből kiépíteni négy labort, melyek közül az egyik egyedülálló ebben a régióban. A másik kapaszkodási lehetőséget a nemrég integrálódott „aranytojást tojó tyúk”, a FEEFI adja. Kissé feltűnő, hogy első dolguk volt egy könyvtár informatikus szak engedélyeztetése, amit valószínűleg akkreditálni is fognak. Lehet, hogy tudnak valamit?

Akkor, amikor a TTK alapvető feladatait is alig bírja ellátni, az egyetem közel kilencvenmilliót fordít PTE-s tollakra, esernyőkre, kiadványokra és egyéb reprezentációra. Ez erősen emlékeztet a „magyar királyi televízió” arculatváltására, amely ugyan jól néz ki, de tartalommal nem bír. Ezzel a projekttel nézőket nem tudtak szerezni, 20 milliárdos hiányt viszont annál inkább. Ha a marketing költségeeknek csak egy részét fordítanák fejlesztésekre, oktatók felvételére és megtérülő szakok indítására, máris kisebb szarban lennének.

Persze, ez csak vélemény...

**Baranya Megyei
Autóközlekedési
Tanintézet kft.**

Pécs, Hengermalom u. 4.
Tel.: 72/311-422
Fax.: 72/311-229

**Az ATI
gépjárművezetői
tanfolyamot indít**

**Diákoknak 10%
kedvezmény!**

Kedvező részletfizetési

**lehetőséggel.
Érdeklődni lehet Oláh
Zsuzsánál a 20-448-5889
számon.**

Szaktanfolyamok

**B, C, D, E, ACR, belföldi szolgáltatói, TAXI és
"nemzetközi" tanfolyamaink folyamatosan indulnak!**

Interjú helyett

Kollár László lemondása kapcsán természetesen megkerestük az egyetem rektorát is, akit a dékán által megfogalmazott problémákról kérdeztünk. Választ vártunk tőle többek között arra, hogy mint a TTK exdékánja, érez-e felelősséget a Karon korábban kialakult anyagi helyzet miatt. Megkérdeztük arról, hogy mi az oka a karok közötti átoktatás szabályozatlanságának (például a PMMFK-n miért külsősöket alkalmaznak a TTK-s fizikatanárok helyett); valamint a dékán nyílt levelében említett további problémákat is felvetettük.

Munkatársainkat készséggel fogadta, ám az interjú során egyértelművé vált, hogy nem szeretné, ha a vitás kérdések ebben a formában az egyetem nyilvánossága elé kerülnének. Ennek szellemében a második kérdés után kikapcsoltatta a diktafont, majd az elkészült interjút elolvasva, annak közléséhez sem járult hozzá. Dr. Tóth József nyilatkozatának megjelentetését elutasító levelében mindezt azzal magyarázta, hogy „a cikkben leírtak nem tükrözik teljes hűséggel a beszélgetés során elhangzottakat”, noha munkatársaink szó szerint jegyezték le a rektor válaszait. Emellett a lap figyelmét arra is felhívta, hogy a „Természettudományi Karon végre megindult konszolidációra (...) kedvezőtlenül hatna (...) a vélt és valós sérelmek témakörében vájkáló írás.” Ezt pedig mi nem szeretnénk.

KOTI

Mitől bűzlik?

Miért mondott le január végén Kollár László, a TTK dékánja? Erre kerestük a választ összeállításunkban. Minden megkérdezett – a lemondott dékán, a Természettudományi Karon oktató tanárok, valamint a PTE rektora – egyetértett abban, hogy a Kar szakmai és anyagi helyzete a válságosnál is rosszabb. A válság kialakulásának okairól szólva azonban a szereplők egymást okolják a helyzetért. Ez a kisebbik baj. Az igazi probléma az, hogy mintha valamennyiük számára fontosabb lenne a múltban lezajlott pengeváltások nyomainak mutogatása, mint a jövőbeni együttműködés (melyet Kollár László a nyílt levelében írtak szerint egyenesen lehetetlennek tart). Úgy tűnik, hogy a jövőt a TTK egykori és egyetemünk jelenlegi vezetése továbbra is csak a lövészárkok megszokott idilljében tudja elképzelni.

Meglepett minket a Rektor Úr reagálása az *Ifjúság Útja* azon kérdésére, melyben – Kollár exdékán nyílt levelének állítására rákérdezve – az egyetemi vezetésnek a TTK-hoz fűződő viszonyát firtattuk. Intézményünk vezetőjének alkalmá lett volna arra, hogy közvetlenül tájékoztassa a Természettudományi Kar hallgatóit és oktatóit álláspontjáról, eloszlassa a vele és munkatársaival szemben (például Kollár László levelében) megfogalmazott ellenérzéseket. Dr. Tóth József azonban – legalábbis ez tűnik ki a vele készült interjúból – nem akart élni ezzel a lehetőséggel, nem tekintette partnerének az egyetemi nyilvánosságot. Ehelyett „szarkeveréssel”, gyűlöletkeltéssel vádolt minket és – annak ellenére, hogy előzetesen hozzájárult használatához – kikapcsoltatta velünk a diktafont. Kellemetlen kérdés regulázást von maga után. Régről maradt, de közéletünkben ma is mindennapos jelenség a tömegtájékoztatás független intézményeinek megszabózáására irányuló törekvés. Az interjú közzétételével szerkesztőségünk ismét elkötelezte magát a T. Olvasónak az egyetemi és bármilyen kari vezetéstől független tájékoztatása mellett annak reményében, hogy egyetemünk vezetői, beleértve a Rektor Urat is, a jövőben partner lesz ebben.

Gavra Gábor

„Az előítélet langymelege”

A Dunántúli Napló február 14-én, pénteken hírül adta, hogy „szélsőjobboldali, többek között Adolf Hitlert dicsőítő anyagok voltak olvashatók tegnapig az egyetem egyik internetes oldalán.” Hozzá tették még, hogy „minden bizonnyal egy bölcsészhallgató 'munkája' eredményeképp kerülhettek fel a PTE szerverére a szélsőséges cikkek.” Megpróbáltunk utánajárni, hogy most, alig pár hét múlva, hogyan is állnak a dolgok az egyetemen.

Andráská Gergely, a HÖK-elnöke a Napló cikkéből értesült az esetről. Mint mondja, ő maga nem ismeri az ügy részleteit, a szóban forgó anyagot nem is olvasta, így csak közvetett információi vannak. Szerinte azonban ezzel a Dékáni Tanács (amelynek március elsejei ülésén a fegyelmi kérdések keretében mintegy háromtíz percet szántak a témára) tagjainak tetemes része is hasonlóan áll.

Nem gondolja, hogy a HÖK-nek bármi köze lenne a dologhoz, hiszen az ilyen esetekre létezik megfelelő törvényi szabályozás. Az illető után (akit a továbbiakban az egyszerűség kedvéért nevezünk X-nek) nem kutatnak, azonban ha esetleg megkeresné őket, meghallgatnák, amennyiben szükséges, képviselnék is. Személy szerint szomorú dolognak tartja, hogy ilyesmi megtörténhet, de nem gondolja, hogy a honlap tartalma különösebben megbolygatta volna az egyetemi közösséget. Az eset körül nem alakult ki komoly vita, ami arra mutat, hogy a dolog egész egyszerűen nem érdekelte a hallgatókat. Azt sem hinné, hogy komolyabb ideológiai háttér állna az elkövető mögött, valószínűleg csak poénból, brahiból tehette, talán fogalma sem volt a lehetséges jogi következményekről. Az eset tanulsága Andráská szerint leginkább az, hogy – ha kiderül, hogy feltörték a hallgató jelszavát, és így helyezték el a cikkeket a Sophia szerveren – el kellene gondolkodni az infobázis adatvédelméről. Mennyire lehet biztonságban például a TO hálózata?

A BTK rendszergazdája, Garamszegi László (aki közvetlenül a Napló riporterétől értesült a honlapról) kizárná az illegális behatolás lehetőségét. A rendszer teljesen érintetlen, feltöréséhez komoly technikai háttérre (szoftverre, hardverre) lenne szükség – pusztán egy ilyen honlapért felesleges lenne ekkora apparátust megmozgatni. Arra a kérdésre, hogy számíthatunk-e hasonló vagy még durvább anyagok felbukkanására az egyetem hálózatán (csak példaképpen: pedo-pornóképek, LSD-recept, bomba-technológia, ki mit kíván), nem tud egyértelmű választ adni. Ketten ellenőrzik az egész BTK információk infrastruktúráját. Ez 2500 hallgatót, 250

gépet jelent. Az adatok ilyen szintű – még csak nem is naprakész – nyomon követéséhez minimum öt emberre lenne szükség, nem is beszélve a kihelyezett számítógépes laborok felügyeletéről, melyek HÖK-fennhatóság alatt állnak. Noha ezt a bizonyos honlapot azonnal tiltották és X hozzáférését megvonták, ez a jövőre nézve vajmi keveset jelent, bármi bármikor felbukkanhat az egyetemi hálón.

Az egyetlen védekezés a nethasználati szabályzat lenne (megtekinthető a www.pte.hu/eiszkaup oldalon), amelynek betartását elvileg a felhasználó az igénylőlap kitöltésével elismeri. Garamszegi feltételezése szerint X a szabályzat IV/1, IV/6 és IV/11-es pontjainak megsértéséért vonható felelősségre:

„A hálózat nem használható az alábbi tevékenységekre:

1. az érvényes magyar törvényekbe ütköző cselekmények, ideértve a következőket, de nem korlátozódva ezekre: mások személyi jogainak megsértése, tiltott haszonszerzésre irányuló tevékenység (pl. piramis-, pilótajáték), a szerzői jogok megsértése, software szándékos és tudatos illegális terjesztése. (...)

6. a hálózat, illetve erőforrásai normális működését megzavaró, veszélyeztető tevékenység”.

(Vagyis esetleg felmerülhet az a gyanú, hogy az eset értelmezhető így is: az újság – mert egy hivatalos lap egy komplett lapszámáról van szó – az egyetem erőforrásait használta.)

A legfontosabbnak azonban a 11. pont bizonyulhat: „másokra nézve sértő, mások vallási, etnikai, politikai vagy más jellegű érzékenységét sértő, másokat zaklató tevékenység (pl. pornográf anyagok közzététele)”.

Így, ahogy az írva is vagy. A rendszergazdák tapasztalatai alapján azonban a hallgatók azt sem tudják, mit írtak alá, a szabályzatot pedig még hírből sem ismerik.

A D épület alagsorából a 170 nyomtatott oldalnyi anyag a dékániára, dr. Font Mártához került. Mint mondta, ő sem olvasta végig, csak belenézett, majd továbbította a BTK jogászáknak, dr. Szelestey

Györgynek a fegyelmi tárgyalás megindításához. Amit tudni lehet, azok alapján most itt tart a dolog.

A Dékán Asszony elsősorban X személyes felelősségét emelné ki, aki feltehetőleg aláírta a szabályzatot, de nem tartotta be. Gyanítja, hogy a hallgatók általában nem olvassák el, amit aláírnak (vonatkozik ez pl. a könyvtár használati szabályzatára is). X felelőtlen volt, megérdemli a fegyelmit, többek között azért is, mert amit tett, az csorbíthatja az egyetem reputációját. De addig sem szabad pellengérré állítani.

Amiben eleddig minden kérdezett egyetértett: elszigetelt, egyéni akcióról lehet szó. A szélsőséges

gondolkodást, az ilyen irányú vonzódást az egyetemen elhanyagolhatónak tartják. Az, hogy a sajtó felkapta a hírt, veszélyt jelenthet a kar megítélésére, jó hírére.

Utójáték: Felkerestük X-et, és megkértük, hogy – mint a másik fél – mondja el a saját szempontjából, szerinte mi is történt itt, miért tette, amit tett, mit tud a fejleményekről, a lehetséges következményekről. Az interjú el is készült. Azonban még egyeztetés előtt, látatlanban visszavonta mondandóját, arra hivatkozva, hogy nem szeretné, ha az eset további port verne fel. Nem tartja kizártnak, hogy később esetleg hozzájárul az interjú közzétételéhez. □

áprilistól része vagy

www.elforras.hu

 BLACK
Bronzártnum

- * diákkedvezmény
- * kedvező percdíjak
- * minimális várakozási idő

nagy teljesítményű
amerikai csövekkel
garantált barnaság

NŐI FITNESS SZALON

ÚJDONSÁG:
INFRA SAUNA
ÉS NAPZUHANY

Nyitva: H-P: 8-20
Sz: 8-14
Pécs, Ifjúság útja 7/a
Tel: 311-339

Bursa Hungarica

Egyetemünk adott otthont február 24-én az idei első HÖÖK Közgyűlésnek, melynek egyik legfontosabb feladata az Oktatási Minisztérium által ki- és átdolgozott szociális támogatási program, a Bursa Hungarica (BH) elfogadása volt.

Mint tudjátok, a tervezet – eredeti finanszírozási formája miatt – nagy ellenállásba ütközött a HÖÖK részéről. Mellesleg teljesen jogosan. Maga a rendszer eredeti formájában nem volt bonyolult, így hamar kiderült, hol akartak kicseszni velünk, egyetemünkkel, no meg a lakhelyünk szerinti önkormányzattal. Ideális esetben a rászorulat akár három helyről is támogathatják, így a hallgató átlagosan hétezer forinthez juthat. Egyrészt a helyi önkormányzat ad némi pénzt, amit megyei szinten is megfejelhetnek. Ezután jön a képbe az OM, amely magára vállalta a támogatás másik felét, 5 000 forint erejéig. Ez így ebben a formában még szép is lenne, de a minisztérium a ráeső egy milliárdját eredetileg nem külön forrásból akarta fedezni, hanem a hallgatói normatívából csípte volna le; vagyis abból a pénzből, amiből a hallgatói képviselvek osztogatták eddig a szocitámot. A sajtóhadjárat és a tagönkormányzatok ellenállásának hatására az OM a rá háruló költségeket ideiglenesen átvállalta, mindezt írásban rögzítették is. Azonban a Közgyűlésen e megállapodás elfogadása előtt éles vita alakult ki annak félreérthető szövege és néhány kitétele miatt.

Egyebek közt az OM kötelezi a tagönkormányzatokat a szociális támogatás 3 000 forintra történő minimalizálására, valamint rögzíti azt, hogy a minisztérium csak abban az esetben egészíti ki a helyi önkormányzat által nyújtott összeget, ha az meghaladja a hallgató rendszeres havi szociális támogatását.

Ezenkívül a megállapodásban szerepel egy munkacsoport létrehozása is, mely a következők szemeszertől életbe lépő szociális támogatás – benne a Bursa program, valamint az ösztöndíjrendszer – konstrukcióját hivatott kidolgozni. Ennek ellentmond az alatta levő bekezdés tartalma, miszerint a Közgyűlés egyetért azzal, hogy a BH szeptembertől a jelenleg hatályos alapelvek szerint folytatódjék. Ha azonban mégsem változik a szociális program, akkor

minek a munkacsoport? A HÖÖK delegációjának egyik tagja, Pék Zoltán észrevette, hogy az általa is elfogadott megállapodás és a Közgyűlés elé került szöveg eltér egymástól, ezért javasolta, hogy csak egy módosító indítvány beszerzésével fogadják el azt. A módosítás tartalmazza azt a kikötést, miszerint a megegyezés akkor marad érvényben, ha a már említett munkacsoport által kezdeményezett „reformok” szeptembertől megvalósulnak. A Közgyűlés ebben a formában 72 igen, 30 nem és 2 tartózkodás mellett megszavazta az elnökség és a minisztérium által kidolgozott megállapodást.

A Bursa programra azonban még sok módosítás vár, amennyiben el akarja élni valódi célját. Probléma adódhat abból is, hogy az elbírálás jogát elvették a hallgatói önkormányzatoktól. Teszik ezt arra hivatkozva, hogy helyi szinten jobban el tudják bírálni a jogosultságot, mint ahogy azt az egyetemen eddig tették. Amellett, hogy ez nem feltétlenül igaz, azt is kihagyták a számításból, hogy a helyhatóságok csupán egyharmada vesz részt ebben az „akcióban”. Így azok a diákok, akiknek ugyan nagyon kellene a pénz és jogosultak is lennének rá, de olyan településen élnek, amely nem csatlakozott a Bursa Hungaricához, azok legfeljebb a Hallgatói Önkormányzatok szociális támogatására számíthatnak.

Mindemellett az is problémát jelent, ha túl sok rászoruló hallgatót támogatnak a jóléltű helyi hivatalok. Mivel az OM a „felajánlott” milliárdon kívül egy kanyit sem ad, így az épphogy jogosultak rossz esetben pofára is eshetnek. Emellett, ha már határozat született a szocitámról, a minisztérium forráshiányra hivatkozva még mindig kiszállhat az önkormányzatok mögül, rájuk terhelve a költségek egészét. Ezzel is magyarázható, hogy a településeknél csak a harmada ment bele ebbe a „Gazdálkodj okosan!”-ra emlékeztető játékba.

Ami ebből az egész tervezetből szép, az maga a cél: támogatni a csóró tarisznyásokat, hogy el tudják végezni a sulit és a diploma segítségével ki tudjanak törni onnan, ahonnan indultak. Csak nem úgy kellene kivitelezni, amiről egy volt főnököm szavai jutnak eszembe: „nem más fa...val kéne verni a csalánt.” □

ÁTRIUM FITNESS KLUB

(CSAK HÖLGYEKNEK)

BRONZÁRIUM

SZAUNA

HÖLGYEKNEK ÉS URAKNAK

TELEFON:

72/21-27-20

Fitness Klub/hó: 2800 Ft
Bronzárium/100 perc: 2500 Ft
Szauna/10 alkalom: 4500 Ft

Nyitva:
Hétfőtől-Péntekig: 8-20-ig
Szombat: 8-12-ig

PÉCS, JÓRIAI U. 3.

A pécsi szál

Az új HÖÖK elnökség felállása óta a pécsi volt az első közgyűlés. Pécs mindig erős egyetemi városnak számított a hallgatói érdekvérvényesítés terén, és ezt látták a rendszerint pesti irányítású HÖÖK-nál is. Nem véletlen azonban, hogy a HÖÖK-on belüli több év ellenzékiesség után a pécsiek a most is fővárosi elnökkel és elnökséggel megáldott szervezetben változtattak politikájukon. Ennek első látszata, hogy a Bursa-ügy kapcsán *Almássy Kornél*, a HÖÖK elnöke olyan bizottságot állított fel, amelynek prominens személyisége a pécsi EHÖK elnök. A HÖÖK elnökség felé kacsintgató *Ocsovay Tamás*nak a jelek szerint sikerült megnyernie *Almássy* bizalmát, mivel az új elnökségben nagyban számítanak a pécsiek munkájára. Ilyenkor felmerülnek a kérdések: vajon mi a szerepe a HÖK-öknek, az EHÖK-öknek vagy akár a HÖÖK-nak a politikában/egyetempolitikában, miért jó nekünk (pécsi hallgatóknak), hogy egyetemünk képviselteti magát a HÖÖK munkájában? A válasz egyszerű: a hallgatói önkormányzatok, elsősorban a hallgatói érdekek érvényre jutattása az egyetemi képzésben az azt irányító összes lehetséges fórumon. De mik a hallgatói érdekek és kik definiálják azokat? A hallgatók összessége biztosan nem, hiszen általános jelenség a rendszerváltás/változás után, hogy a különböző társadalmi rétegek apolitikusak. Pedig ez az az időszak, amikor olyan jelentős döntések születnek, amelyek hosszú évtizedekre meghatározhatják a felnövekvő korosztályok képzési rendszerét és annak minőségét. Nekünk, pécsieknek pénz és kapcsolati tőkét hozhat egy a HÖÖK-kal megvalósuló együttműködés. Ez hosszú távon mindenképp jövedelmező vállalkozás. Tegyük fel, ha a HÖÖK elnöksége Pécsre kerülne, akkor a hallgatói érdekvérvényesítés terén a vidéki egyetemek jelentős előnyhöz juthatnának a pestiekkel szemben. Mindjárt nem lenne igaz a mondás, miszerint „Pesten osztják a levest”. Persze erre most még kevés az esély. Másrészt azt is számba kell vennünk, hogy egy HÖÖK elnöki tisztség, amennyiben sikeres, úgy jó esélyt ad a jövőbeni politikai pályafutásra. Gondoljunk bele: a Horn-kormány idején a tandíj bevezetése ellen tiltakozó akkori diákvezér *Szabó*ból mára helyettes államtitkár lett, és egyes híresztelések szerint várható, hogy az előző elnök, *Kucsera* is vezető pozíciót tölt majd be egy ifjúságpolitikai szervezet élén. Persze a többség számára érdektelenek a jelenlegi politikai (esetleg egyetempolitikai) huzavonák hallgatói képviselői, hiszen munkájuk gyümölcsét (már ha van nekik olyan) úgyszólván csak évek múlva érezni, de addigra az egyeteméről már kikerülnek a jelenleg képviseltek. Népszerűségük talán ezért is alacsony.

Ünnep jw

Újra nyit

Az idei első Szenes

Bandukol a zegyszeri ember a Szenesbe és azon töprenkedik, mi a túrórt is fog írni a nyitóbuliról. Aztán – jó pár óra múltán – bandukol a zegyszeri ember a Szenesből és megint csak azon töprenkedik, mi a túrórt is fog írni a nyitóbuliról. Egyrészt azért, mert ezeket a bulikat már évek óta hagyományosan megverseli minden egyetemközeli orgánium (vagy nem, de mindenesetre sokszor és sokat írtak már róla). Másrészt kérdés, hogy kinek is írja egyáltalán, mert dugig volt a pince. Tizenévestől harmincig. Ennyi emberrel az elkövetkező egész szorgalmi időszakban együttvéve nem fogok találkozni, az ziher. Egy sörösüveget sem lehetett leejteni sehol (a cipőtalp alatt csikorgó nyomokból ítélve érdekes módon ez mégis sokaknak sikerülhetett).

Tizenegyre, amikor a szájhagyomány szerint általában szállingózni kezd a nép, már rég nem lehetett a pulthoz jutni. (Pedig eddigre a kéretlen üvöltözőktől – esetleg saját tapasztalatból – boldog-boldogtalan megtudhatta, hogy „a sör ihatatlan”). A táncplacc és „János pap” országa között állandósult a forgalmi dugó. Napközben ugyan nagyon jó az a néhány box meg rönkasztal, de most kifejezetten idegesítő volt, hogy egy szűk, másfél méteres helyen kellett mindenkinek keresztülverekednie magát. Így esélyed sem volt arra, hogy a kedvenc számodnak legalább a végéig beásd magad az arénába. Pedig jó kis zenék voltak már megint (DJ Gordon és OJ Petya). A lassan-már-klasszikus felpörgetők (REM, Fatboy Slim, Apollo440) után, úgy éjfél körül beindult a jól ismert zúzda (Nirvana, Rage Against the Machine stb.). Ekkor kőpte ki az egyszerű ember a tüdejét. A többség ellenben megszakítás nélkül, irdatlan lelkesedéssel ropta, BTK/TTK vegyest.

Egyre megtelt a lépcső ázott (és jól elázott) verebekkel. Mindenki részeg volt, aki nem, az másnapos – kivéve azokat a balszerencsés egyedeket, akik még kettőkor is csapatostul könyörögtek bebocsáttatásért az őrző-védők népes hadának.

A farsang

„Játszom én és táncolok,
látszom én, mint sok dolog.”

(K.D.)

A kommunikáció szak farsangjára még jól emlékszem, a néprajzra már kevésbé, talán azért, mert az régebben volt, és a Szenes kissé szűk légtérében nagyobb volt a füst, a sötétség meg a tömeg. Emlékeim szerint az oktatók közül mindkét helyen csak a töredék vállalta, hogy jelmezbe öltözve tegye végképp nevetségessé magát, a diákok körében sokkal nagyobb volt a hajlandóság ehhez. A jelmezeselek köre a mindenhol ismerős kategóriák szerint tagolódott: a titkos énjüket szemérmesen közszemlére tévő melankolikusoktól a személyiségük mámorító varázsában tobzódó exhibicionistákig, illetve a kreativitás magasiskoláját jelentő egyedi jelmezektől a színházi kelléktárak szemérmetlen kifosztásáig terjedt a választék. Különleges kategóriát csupán a belépődíj mérséklését nyíltan megcélzó pragmatikus papíralarcok és egyéb apróságok jelentettek.

Magamról néhány szót, végül is mindenki a saját szemüvegén át látja a dolgokat. A néprajzos farsangon Mao Cetungnak öltöztem, de téveszmémet, miszerint született tehetségem van a jelmeztervezéshez, gyorsan eloszlatták azzal, hogy csupán egyvalaki ismerte fel bennem a hírhedt kínai pártvezetőt. Sőt, néhányan arról érdeklődtek, hogy tulajdonképpen miért nem vagyok jelmezben ezen az estén. A kommunikációs bulin egy kis csoport részeként, mint a *Karácsonyi lidércnyomás* című rajzfilm egyik szereplője tűntem fel, valamivel nagyobb sikerrel, a jelmez sajnos nem az én ötletem volt. Azóta tisztelem az oroszánvadászként pompázó Vargyas Gábort, a mezőgazdasági adatközlőnek öltözött Béres Istvánt – a jelmezverseny első helyezettje a kommunikációs szintéren – és Frazon Zsófit, aki Flinter volt. A zseniális koncepció és az energiatakarékos kivitelezés amalgámjaként jelent meg előttem Jedzinák Krisztina és Talló Gergő, két szemetes zacskó képében.

A szubjektív hangra következnek néhány tárgyilagosabb észrevétel. A farsangi buli helyszínére eljutni nem egyszerű dolog, noha több lehetőség közül is választhat az ember. Ha otthon a kivilágított, meleg fűdőszobában, a tükör előtt öltözik jelmezbe, akkor jobban ügyelhet a részletekre, viszont hátra van még az út a bálterem felé. Akinek saját kocsija van, az furdaló

lelkiismerettel mulatja végig az estét, gondolatai már a mellékutak körül járnak, ahol csekély a forgalom és vélhetően kevesebb a rendőr. Ott van még a taxi, bár nem mindig könnyű sárkánynak öltözve bekászálódni a kelletlen arcú sofőr mögé, majd távozás után zöld festékfoltokat és égett szegélyű lyukakat hagyni a kocsiban bársony ülészetén. Az út megtehető gyalog is, ilyenkor vámpírnak maszkírozottan vagy más éji lényként surranunk a szemerkélő esőben, imádkozva, hogy ne kenődjék el a festék, fejünket lehajtva kerülgetjük a járókelőket, vagy ellenkezőleg, kihívó tekintettel nézünk megdőbbent szemük közé. Végül ott a helyben való beöltözés lehetősége, a huzatos előtérben, ahonnan aznap este szerencsére hiányoznak a ruhatáros lányok, vagy a vécében, bokáig a saras vízben, a sápadt neonfény alatt. De mindent feledtet a mulatság: jelmezverseny, tombola, sütemény, tánc és ivászat, a füledet forgatag, ahol az emberek igazi énjüket mutatják hajnalig, hogy másnap visszasüppedjenek a televény, prózai hétköznapi festetlen díszletei közé. □

Film Szem Le

szubjektív szemlélődés

A Millenniumi Filmszemle nem a filmekről szól elsősorban, mint ahogy ez az írás sem. Pedig megérdemelték volna, tudom. A millenniumi politika minden szinten átszötte a Mammut bevásárló-városban megtartott filmes találkozót. A Happy End Kft. által megtervezett filmszem jó volt, csak az a baj, hogy nekem nem tetszett. A módszer. Isten mindent lát. Lenne rövidlátó.

A rendezők – a tervezettől eltérően – végül nem vették ki filmjeiket a szemle programjából, viszont a szemle eredeti logójával, a pillangós kitűző viselésével demonstráltak a „központosító” filmtörvény ellen.

A Mammut kultúrpalota csak úgy pezsgett, a jobbhoz szokott büfés kisasszonyok sűrűgtek-forogtak a sok érdekes kinézetű, hihetetlen egyszerűséggel öltözött látogató körül. A kedvencem a félliteres kólás pohárba szívószállal szervírozott kávé. A szünet rövidnek bizonyult. Ahhoz, hogy elmagyarázzam, megmutassam, körberajzoljam, mennyi cukorral, mennyi tejjel, milyen kavarópálcával kérem a kávé. Szemben a Cinema Kávézó szép volt, árai áthatolhatatlan küszöbként tornyosultak a hozzám hasonló szerencsések elé.

Idén négyünknek, kommunikáció szakosoknak lehetősége nyílt a Pázmányosok által megszervezett országos millenniumi diákzsűribe bekerülve látogatni a fesztivált. A BTK-HÖK átvállalta a húszezer forintos kategóriadíj árát. Ezúton köszönjük meg. Rajtunk kívül ott volt az ELTE filmes szakának krémje, az előbb említett Pázmány Katolikus Egyetem kommunikáció szakának legjava – ők tényleg sokan voltak – valamint a Székesfehérvári Főiskola lelkes diáksága.

A diákzsűri négy kategóriában osztott ki díjat, a nagyjátékfilmes kategóriában – a felnőttzsűrivel egyezően – a *Werckmeister Harmóniák* (Tarr Béla) kapott emléklapet. Az elsőfilmesek közül a *Moszkva Tér* (Török Ferenc) bizonyult díjazásra érdemesnek, a *Macerás Ügyek* (Hajdu Szabolcs) pedig oklevelet kapott. Továbbá a nem-fikciós kategóriában a *Mostohák* (Csillag Ádám) és a kisfilmek közül az *Afia* (Mundruczó Kornél) kapott hamutátra emlékeztető hatalmas értékű üvegdiszt. Gratulálunk.(sic)

A cikk ürügyén szeretnék néhány szót szólni azokról a filmekről, amiket ajánlok, mert jócskák. A többieket övezze bölcs hallgatás, csöndes karakterek.

A tavalyi szemléhez képest óriási (millenniumi) meglepetést okoztak az elsőfilmes rendezők, producerek. A kategóriában rendezői díjat kapott Macerás Ügyek mellett az első filmsként, megosztott első helyet elérő *Moszkva Tér* és *I love Budapest* (Incze Ágnes), voltak a legjobbak. Az *I love Budapest* nekem kicsit gyanús, de nem Yonderboi miatt, a zene nagyon rendben van. Azonban a fentiekén kívül jól sikerült, nézhető az *Anarchisták* (Tóth Tamás) és a *Nexxt* (Schilling Árpád) című film. Ebben a kategóriában szerepel a *Pizzás* (Balogh György) és az *Üvegtigris* (Rudolf Péter), meg kell mondjam, elég gyengécskén.

Említésre érdemes a nagyjátékok közül egyértelműen kimagasló Werckmeister, amely új filmes alapműként nehezedik ránk. Megközelítő mélységű a *Torzók* (Sopsits Árpád) című film. Más stílusú a személyes kedvencemként futott *Öcsögök* (Dyga Zsombor), mely direktbéna kamerahasználata miatt nézhetetlen ugyan, viszont a legnagyobb ötletek és poénok ebben a filmben koncentrálnak. Van még (magához képest) gyengécske Szóke Andris, meg jócska *Feri és az édes élet* (Czabán György), *Passzport* (Gothár Péter) és persze az elmaradhatatlanul kimaradt *Jancsó Miki* bácsi (*Utolsó Vacsora az Arabs Szürkénél*).

Különdíjban részesíteném azt a szerencsétlent, aki a szemle sajtóvetítése között lezajló önálázást moderátorként véghezvitte, alumulhatatlan intelligenciájával, fondorlatos kérdéseivel, tökéletlen beszéd- és helyzetfelismerő képességével.

The Lolka & Bolka Experience

Lolka és Bolka a Föld körül

Ez alkalommal is némi – lassan már rendszerre fajuló – kavarodás előzte meg a filmélményt. A közismert műsorújság útmutatása alapján ugyanis az *Irány Eldorádó!* című vadizsir amerikai cartoon lett volna soron. Ehelyett a közép-kelet-európai Lolka és Bolka egész estés változatán ámulhattunk. Meg kell hagyni, nem jártunk éppen rosszul. Bár elég kevesen ücsörögtünk a nézőtéren, és csupán egyetlen húsz év alattit számlálhattunk sorainkban, ez a néhány ember harsány lelkesedésével csurig töltötte a mozit. Az első percben elkezdődött az örömködés és vége se szakadt az utolsóig.

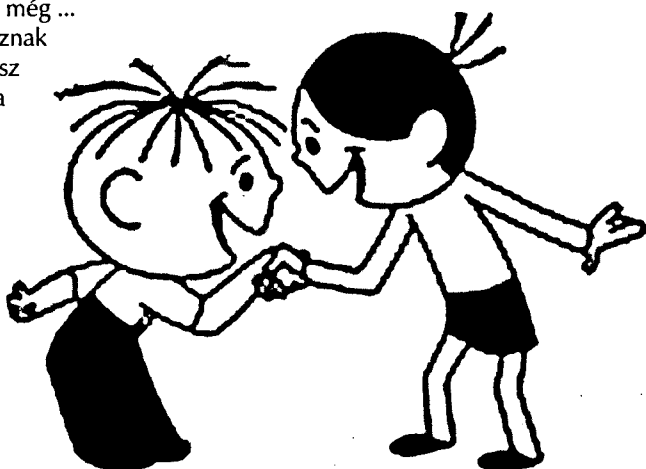
A hősoket, gondolom, nem nagyon kell bemutatni. A színészi teljesítmény természetesen frenetikus, színes, pontos (vonalas) alakítást láthattunk – a rajzolóktól. A cselekmény maga a posztmodern újraírás (re-writing) vonalán halad. A Vernegyulától már jól ismert Phileas Fogg hagyatékaért megy a lótifuti. Aki (bruttó) nyolcvan nap alatt megkerüli a Földet, vagyis megismétli a Nagy Utat, büszkén vághatja zsebre mind a húsz ezer aranyfontot. Ez persze az elvetemült örökösnek és kétszínű inasának, Jeremiásnak nagyon nem tetszik. Gesztenyefejú barátaink viszont azon nyomban a lovak (lóerők, hengerek, vitorlák, gőzgépek stb.) közé csapnak, és kezdetét veszi a zenés-táncos agymenés. (Remélem, nemsokára ez a soundtrack is ott figyel majd a PEK-es, Szenes bulikon. Finom kis hancúrt lehetne rá csapni.)

Így, most, innen olyan az egész, mint a *Beavis and Butthead do America* 1977-es (lájcos) változata. Habár nem olyan gusztustalan-alteisti-anális, meg nő is kevesebb van benne (Demi Moore egy szál sem), az alapvetően pikareszk jelleg mellett a beszélások és gegek is erőst rokonítják a két istenverést. A sima idétlenkedés mellett („Hálókocsi! És még ágy is van!”) bekerültek a fordításba a békétábor sajátos ikonjai is („Hű, Lolka, ez jobb, mint a Zsiguli!”, „Hmm. Új igazgatója van a KÖJÁLnak?”), a képi poérok pedig totál előzönlík a vásznat (most gonosz leszek, és nem hozok fel példát).

Lesz még (mű)Tarzan (akinek agyára mennek a majmok), Ali baba és a negyven rabló (akiket momentán a Daloló Sivata arab népi együttes alakít), meg Winnetou (aki nagyon eredeti módszerrel teszi fel Lolkát és Bolkát a vonatra), hajótörés, álomszuszék, infantilis elefánt, meg még ... és ... is. És ahogy kell, a hősoek mindent megúsznak („De rég zuhantunk ilyen jót!”), a csúnya gonosz (vagyis a feltehetően ír örökös) dühöng, a nem is olyan csúnya, de annál képmutatóbb Jeremiás pedig forgatókönyv szerint megtér az Erő sötét oldaláról. Zenga zenek.

És mindenqui hepi. Lolkák persze – akárcsak a nagy elődök – még épp időben visszaérnek Londonba, és viszik a bankot. És aki esetleg attól félne, hogy megkísérti szegényeket az elvetemült, szelvényvagdosó zsírburzsoázia szelleme, azt megnyugtathatom: sikerül kellőképpen érzékeny (ó)szocialista feloldást találni a mese végére. A poént nem lövöm le.

Holnap legyenek a ti vendégeitek!

A kurvatatád!

T. Parker: „Olyan ez tisztára, mint a Spartacus, csak többet finganak benne.”

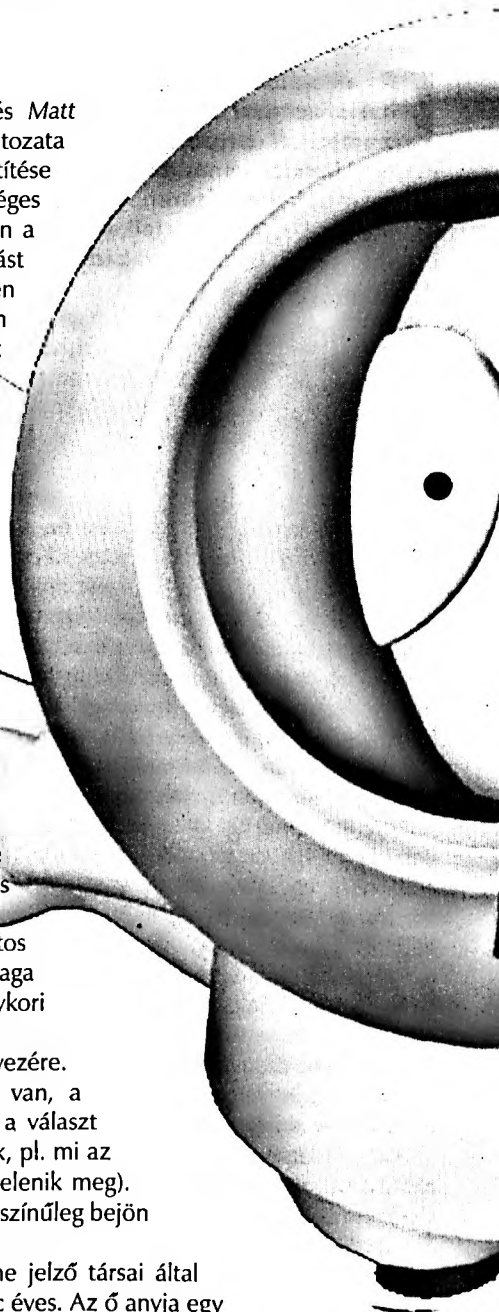
Nagyobb, hosszabb, vágatlan. És való igaz. Terry Parker és Matt Stone legújabb alkotása, a nagysikerű *South Park* sorozat filmváltozata augusztus óta nyolcvan percben borzolja a nézők kedélyeit. Vetítése kiskorúaknak nem ajánlott. Peggy Charren, a gyermekek egészséges televíziózásáért küzdő amerikai aktivista szerint a film egyenesen a demokráciát veszélyezteti. Már megjelenésekor óriási felháborodást váltott ki a sorozat, főként az USA-ban, ami nem csoda, hiszen a S.P. élesen bírálja a „fejlett”, modern társadalmak (elsősorban az amerikai társadalom) kultúráját. Górcső alá veszi továbbá az egyes politikusokat „szörnyűszemégtenciállat”-nak beállító médiát, a tömegmanipuláló eszközök által befolyásolt polgárokat, akik otthonukban ülve a zacskó csipsz és cukros üdítő mellől nyugodtan, helyesebben nézik, amint hazájuk szétbombáz egy távoli országot, de a fejük szétrobban a dühtől, ha kicsiny gyermekük kiejti a „b” betűs szót. Pedig a bazmeg az bazmeg. Ezen nincs mit szépíteni. És akkor még elgondolkozhatunk azon is, mit is jelent az, hogy kiskorú.

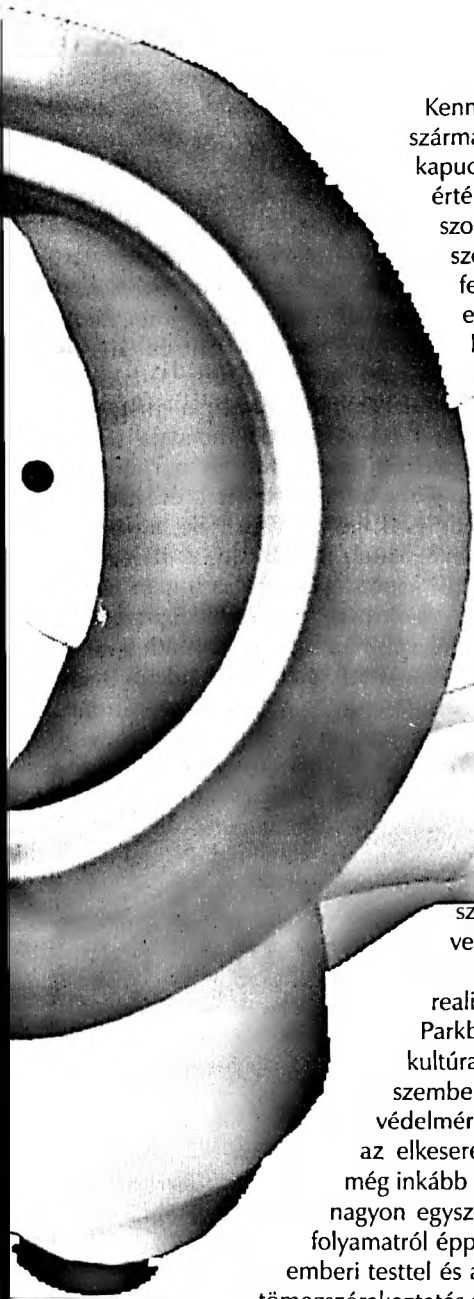
Az *South Park* hallatlan, már-már cél nélküli obszcenitása, a történelmi tényeket és személyeket kigúnyoló betétjei az utóbbi idők egyik legfelforgatóbb erejű társadalomkritikája. Az, ahogyan a szerzők egyes világsztárokat az elképzelhető legocsmányabb módon adaptálják a filmbe – a sorozat egyik részében Barbara Streisand gonosz robotként jelenik meg, a filmben pedig a kanadai popminiszter bocsánatot kér azért, hogy felelőtlenül piacra dobták Bryan Adamst –, legalább annyira szimpatikus, mint a Sátán figurája, aki a Pokolban szerelmes lett Szaddam Huszeinbe (a balfék, azóta kénytelen kiszolgálni Szadi csillapíthatatlan szexuális éhségét). A S.P. szereplői természetesen a megszokottak:

Eric Cartman, a személtáda kövér kisgyerek, kedvencei a sajtos kukac és a vaníliás karika. Rohadt mocskos szája van, ő maga veszettül gonosz és önző. Egyébként egyke gyerek, anyja egykori pornósztárnő.

Stan Marsh, egy hendikepes kislány, a banda mondhatni vezére. Szerelmes Wendy Testaburgerbe, de ha a lány a közelében van, a szerencsétlen mindig lehányja azt. Mellesleg álhatatosan keresi a választ olyan kérdésekre, melyekre a felnőttek álszentül nem válaszolnak, pl. mi az csikló? (a filmben az idézett testrész, mint valami mitikus Isten jelenik meg). Persze Wendy is Stant szereti, bár a filmben látható mással is. Valószínűleg bejön neki ez a hányós dolog, de akkor ő se normális.

Kyle Broflovski, egy kis zsidó gyerek, aki nincs tisztában eme jelző társai által értelmezett jelentésével. Elég okos ahhoz képest, hogy csak kilenc éves. Az ő anyja egy kiállhatatlan vén, kövér, rasszista banya, aki adoptált egy kanadai (gombszemű) gyermeket. Őt rugdossa mindig Kyle.

Kenny McCormick, tipikusan az a kis lúzer, aki szegény családból származik és korán hal meg. A fején mindig összehúzva hordja a kapucnit, így csak a szemei látszanak ki. Bölcsességeit csak barátai értékelik, mert egy szót sem lehet érteni abból, amit mond. Rossz szokása, hogy a sorozat szinte minden egyes részében meghal (Stan szerint kifing). A filmben meggyújtja a saját szellentését; ami után felgyullad, de ez még nem is volna baj, mert a kövér Cartman elkezd ütlelni egy bottal, azonban miután meggyullad a bot is, kétségbeesik. Kenny mindeközben ég. Majd rádől egy teherautónyi rakomány só is. Végül az orvosok végeznek vele, akik kiszedik a szívét és egy krumplit raknak a helyébe. A műtét után még három másodpercig él, majd egy gyenge próbálkozás után – mellyel a mennyek országába szeretne bejutni – a Pokolba kerül. Egyébként ő téríti jó útra a Sátánt.

Chef a fiúk felnőtt barátja. Vezeti a sulibüfét, a nők bálványa és soul-énekesnek sem utolsó (Az USA-ban megjelent egy albuma, mely platinalemezzé lett). Mindenféle tanácsokat ad az életről, amelyeknek leginkább szexuális vonatkozásai figyelemreméltók.

Mr. Garrison, a South Park általános iskolájának harmadik osztályában tanít, szélmalomharcot vív a nevetlen lurkókkal. Van egy béna bábuja, Kalap úrfi, ő az erkölcsös. A filmben az anyák arra kényszerítik, hogy az általuk diktált dolgokat tanítsa, mire aztán egy olyan himsoviniszta kijelentést tesz, amit jobb lenne, ha le sem írnék. (Mr. Garrison: „Nem hiszek olyan élőlényeknek, akik öt napig véreznek, és nem pusztulnak bele”).

Jól van, nem ragozom. A film jó. Nemrég a KEKSZ Filmklub szervezésében volt látható az Uránia Filmszínházban. Teltház előtt vetítették.

Valami értelmes a végére: „A harmadosztályú humor sziklakemény realitásaik kontra felnőtteskedő képmutatás: ez a humor forrása a South Parkban. (...) Anélkül, hogy nehézkessé válna, a film rámutat az amerikai kultúra alapvető ellentmondásaira. Derűs mocskosszájúsággal szegül szembe a dagályos, álszent retorikával, amely a felnövekvő nemzedék védelméről zengedezik. Miközben elszórakoztat, a South Park leleplezi azt az elkeseredett, paranoid gondolkodásmódot, amely fél évszázados vagy még inkább sohasem létezett erkölcsi normák után sóvárog, és egy önigazoló, nagyon egyszerű és egészséges morált képvisel. A film szól a szocializációs folyamatról éppúgy, mint a konzervatív társadalom félelméről és előítéleteiről az emberi testtel és a szexszel kapcsolatban – és természetesen megkapja a magáét a tömegszórakoztatás gépezete is.”

(forrás: Stephen Holden, New York Times)

café Dante

Est Béla bácsi

“Remikszáth”

GreCsó Krisztián felolvasóestje a Dante Caféban

Az íróember állandó dilemmája egy felolvasóest előtt a következő: szeretné elgondolkodtatónak szánt műveit is megismertetni a kíváncsi közönséggel, amelynek ugyanakkor csak egyetlen tetszésindikátorát ismeri, a nevetést. Ennek köszönhetően repertoárját – szinte showmanként – igyekszik a nagyérdemű elvárásaihoz igazítani, kiválasztva az egyszerűen befogadható, humoros darabokat. Így az író sajátos kompromisszumot köt, könnyedebb hangvételű írásokat olvas fel, még akkor is, ha nem ezeket tartja legértékesebb műveinek. Végül is ki szeretne zavartan szembenézni dermedt hallgatóságával, amint az egy számára először hallott, nehezebb témájú novellát vagy verset igyekszik megérteni? Ennek a helyzetnek legnyilvánvalóbb jele, amikor a szerző minden zajos közönségsikert arató darab felolvasása végén élénk magyarázkodásba kezd, vannak ám neki másfajta művei is, ez itt ugyanis nem reprezentálta kellőképpen az ő munkásságát.

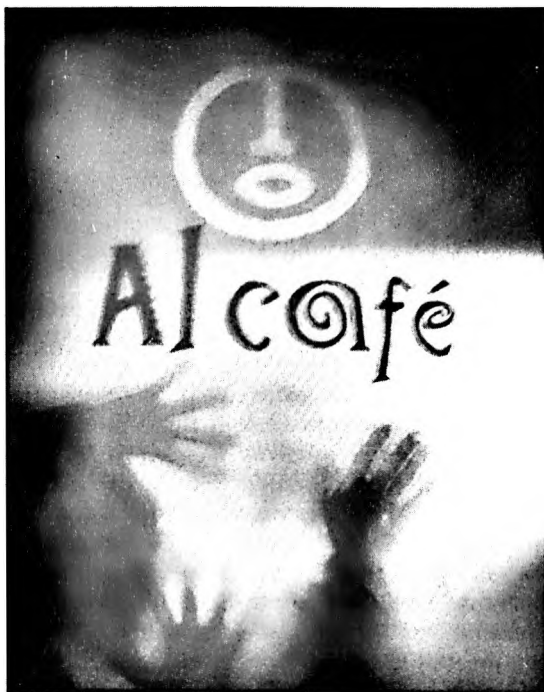
A február elsején a Dante kávéházban felolvasást tartó GreCsó Krisztián is – akinek a Jelenkor kiadó gondozásában nyáron jelenik meg első novelláskötete – ehhez a megoldáshoz folyamodott. Az Al Caféban szép számban összegyűlt publikum így többek között megismerkedhetett Inci kutya, Galaimre és

Schriwanek bácsi rém egyszerű történeteivel. A már-már szemtelenül fiatal költő eme alföldi hőseit derűs iróniával ábrázolja, valahonnét a címben idézett „remikszáth” kifejezés is felhangzott. A Jelenkor folyóirat tavaly decemberi számában megjelent *Pletykaanyu* című novella kezdő mondata szerint „Meg van ez a világ bolondulva, föl van fordulva az egész pereputtya a feje tetejére”, és valóban. Az embercsempésző Bicska brigád feje börtönben ül, Cinci nénit háttal fotózza le a hávégé, a Németországból kapott új tűzoltókocsi nem fér be a garázsba, tolvajok négy húsdarálót lopnak el a Wittich-butikból, valamint kigyullad a kendergyár. A szerző derekas történeti kutatásából kiderül, hogy a faluban maga Munkácsy Mihály is megfordult, igaz, csak pihenés céljából, „ez meg is látszik a művein”. GreCsó mondataiban nincs semmi felesleges cicoma, lényegre törően, élöbeszédet idézően írja le a falusi mindennapok történeteit, az itt élők közhelyeit vagy éppen életbölcösségeit. A novellák némiképp idézik a szociográfia műfaját, egy-egy történet legalább olyan találóan ábrázolja ezt a világot, mint egy tudományos kutatás. Egyébként a kultúra változásáról sok mindent elárulnak GreCsó sorai: „Nincs az utcán ember, ha megy a sorozat délután. Aki lemarad, mérgeződik, mert az van, igaz, hogy kétszer adják, ismétlés van másnap délelőtt, de a legtöbben úgy vannak vele, hogy olyan jól van megcsinálva, úgy egészében, miért ne néznék meg kétszer is, ha lehet. A napszám is addig megy újabbban, míg nem indul a film, akkor aztán teker haza mindenki.” A kultúra egyetemes értékeinek eltűnése felett bánkódók itt bizonyára a szívükhöz kapnak, mivé is lett a hagyományos paraszti létforma. □

Dante Al Café

A Dante Caféban tavaly november óta új helyiség várja a vendégeket. A nemes egyszerűséggel csak Al Cafénak keresztelt légtér az épület hátsó traktusa alatt helyezkedik el. Ha úgy döntesz, hogy idelent veszed fel a küzdelmet az agysejtjeid ellen, a galéria nagy lépcsőjének két oldalán található ajtókon keresztül közelítheted meg. A „pince” tulajdonképpen két részre oszlik: az egyik – valamivel nagyobb – terem a bár maga, míg a másik színházi próbateremként funkcionál, illetve egyéb békés rendezvényeknek ad helyet. Az Al Cafénak eddig egyetlen rendszeres programja van, a minden hónap első csütörtökén tartott felolvasóest. Ha valaki most egy vigyázzbanülő, sznob megmozdulásra gondol, előfordulhat, hogy kellemesen csalódik. Jómagam is egy ilyen alkalommal kerestem fel a helyszínt, hogy felmérjem a terepet. Érdekes volt összevetni a körülbelül egyórás műsor fegyvelmezett csendjét a nem sokkal utána eluralkodó hangulattal.

A fenti résszel ellentétben az Al Caféban hat-nyolc, vagy akár tíz férőhelyes asztalok vannak túlsúlyban, így ez a hely inkább a népesebb társaságok számára ideális, melyek rövidesen ki is alakultak. A műértők emelkedett eszmecezerjével

párhuzamosan azonban az irodalom- és egyéb tudományok iránt alacsonyabb fokú affinitást tanúsítók egyre népesebb gárdája kezdett igazi kocsmahangulatot varázsolni a helyiségben. Itt jegyezném meg, hogy az Alnak természetes saját bárpultja van, ahol mindent a fentivel azonos áron kaphatsz meg, tehát nem kell folyton fel-le rohagálnod. Szerencsére ugyanez igaz a WC-kre is, amelyek az előtérként szolgáló kis folyosó két szemközti végében találhatók (a férfi részleg külön vonzereje mostanában, hogy nem lehet felkapcsolni benne a villanyt). A jó hangulat elengedhetetlen feltétele, a zene sem hiányozhat.

Az aznap esti repertoár gerincét a *Macskajaj* című filmremekmű muzsikája képezte (ez különben gyakran visszatérő motívum itt, más alkalmakkor is hallottam). Az egyébként ízléses, kizárólag fa alapanyagú bútorok, különösen a kis fonott székek, csekély tömegüknél fogva kiválóan alkalmasak felrúgásra és dobálásra, valamint – a látottakból ítélve – kényelmes fekvés is esik rajtuk. Bizonyos mennyiségű szeszszital elfogyasztása után az ember már figyeljen olyan dolgokra is, mint a fal érdekes narancs színe (az itt-ott látható különös ábrákkal és mintázatokkal), és igencsak tudja értékelni a pult mögött serénykedő lány kedvességét. Vasárnap és hétfő kivételével minden nap nyitva van, este hattól egyig-kettőig, vagy ha a hangulat megköveteli, egy kicsit tovább is. Füstölni persze idelent is lehet, ráadásul a már amúgy is erős passzív dohányos Csontváry-képek helyzetének további súlyosbítása nélkül. □

Pécsi Harmadik Színház

2001. március

1-jén Pilinszky J. bérlet, valamint
6-án este 7 óraker

Füst Milán:

A LÁZADÓ

tragikomédia

*

5-én Füst M. bérlet, 7-én Szomoró D.
bérlet, valamint 19-én este 7 óraker

Spiró György:

SZAPPANOPERA

*

18-án de. 10 óraker, 19-én de. 10 és
du. 3 óraker

Collodi-Marék-Kós-Papp:

PINOKKIO

gyermek musical két részben

*

26-án de. 10 és du. 3 óraker, 29-én
du. 3 óraker

Csukás István-Darvas Ferenc:

ÁGACSKA zenés mesejáték

Nevezzünk együtt gyerekek!

Kétszemélyes szórakoztató fórum Hecseket
és Sajót idézve...

India – kulináris burleszk két részben
írta: Josef Hader-Alfred Dorfer
rendezte: Révész Ágota

A Budapesti Kamara vendéjátékát láthatták az érdeklődők február első hetében a Harmadik Színházban.

A darab műfajának meghatározása: kulináris burleszk, ennek megfelelően éhes gyomromnak nagy megpróbáltatást jelentett a rántott hús folyamatos zabálása. Egy-egy étkezés között poéngazdag szópárbaj adta a történet keretét. A téma két, egymástól méreteiben és habitusában nagyon különböző ember barátságának kialakulása. Bösel, a zabagép, a tipikus, sörön és focin művelődött százhusz kilós állat, akinek van valami halvány fogalma a Déli sarkról, de Atlantisz és Antarktisz között már nem érzékeli a különbséget. Párja, Fellner, a munkáját precízen végrehajtó, mindig kifogástalanul öltözködő csinovnyik, akinek az volt élete legvadabb élménye, hogy egy buliban „obszcn” játékokban vett részt. Két felvonás, két vélemény: az első felvonás, amely a barátság kialakulásáról szól, mulatságos, eléri azt, amit vélhetőleg szeretne a „burleszk” önazonosítással. Mindenki röhög az alpáriságot súroló helyzetpoénokon. A két színész (Ujvári Zoltán és Jakab Csaba) remekül formálja meg a két ellentétes típust Bereczky Péter (pincér, orvos, pap) kiváló asszisztálásával. Az ő játékában jelennek meg legpermanensebben a burleszk klasszikus mozgáselemei (fapofa, joker-arc, lüktető mozgás).

A felvonás zárójelenetében a két főszereplő megtalálja a másik helyét saját életében, cimborákká lesznek, együtt röhögnek saját hülyeségeiken. És elérkezett az a pillanat a mű során, ahol pontot kellene tenni a végére; eddig és ne tovább!

De sajnos ezt várhatjuk. Elkezdődik a második rész is, tele nyomorral, az élet kérdéseivel (honnan jöttünk, hová megyünk, mi az élet értelme, és különben is, miért nem kaptam moncsicsit?), nihilizmussal és halálvárással. Közé nincs az első felvonáshoz és ahhoz a vidámsághoz, amit az elsőre alapozva várnának a nézők. Elképzelhető, hogy ez a rész foglalja magában a *Mondanivalót*? Mi nem tudtuk elképzelni, talán azért, mert a váltás túl gyors, drasztikus és hatásvadász volt. Fellner agóniájával a burleszk meghalt, helyette maradt a semmitmondó közhelyes rizsa. □

JKiadó Jelenkor

2000 Tél

Molnár Gál Péter:

Eck Imre és a Pécsi Balett

Kosáryné Réz Lola:

Filoména

Michel de Montaigne:

Esszék I.

Polcz Alaine:

Leányregény

Rajk László:

Radikális eklektika

Végel László:

Exterritórium

Andrei Plesu:

A madarak nyelve

Heinrich von Kleist:

Levelek

Somlyó György:

Philoktétésztől Arionig (I-II. kötet)

A nagyműveltségű és érzékeny költő, műfordító és kritikus írásainak középpontjában elsősorban a modern alkotók művei állnak, jónéhány esszé pedig általánosabb, műfaji, kritikai vagy fordítási kérdéseket vet fel. A korábbi, ma már mind nehezebben hozzáférhető könyvekből készült válogatás az általános irodalomértést segíti, és különösen a modernség megértése iránt érdeklődő irodalombarátoknak szolgálhat hasznos olvasmányul.

A Warhol-kamera őszintesége

Polcz Alaine: Leányregény

“Kicsit csodálkozva olvasom a sorokat, amelyeket akkor, húsz éve lejegyeztem. Azt hiszem, megszoktam a pontos történeteket, és úgy dolgoztam, mint Warhol kamerája.” Ezek Polcz Alaine Leányregény című könyvének utolsó sorai, amelyekben az írónő a jelen önreflexiójával igyekszik még egy utolsó pillantást vetni az elmesélt múltra. Az írónő valóban mesél, valóban leányregényt mesél, pontosan, figyelmesen, könnyedén, azzal az írói empátiával, amely elsősorban megérteni, együttérezni szeretne, de semmiképpen sem önkényesen beavatkozni. Így formálódik majdnem kereké az utazó, majd a nyaraló elbeszélő szemlélődő nyugalmának segítségével maga a történet. Majdnem kereké, hiszen majdnem történet. De mégsem. Sokkal inkább egy hetvenes évekbeli “életkép”, amelyet a Fekete-tenger “idegen” környezete tesz érdekessé. A történetet az kerekíti, hogy a regény elején ide érkezik, a végén innen távozik az elbeszélő. A kettő között pedig a hétköznapi egyszerűségének szépsége és toleranciája, nyugalma és nyughatatlansága, bölcsessége és fecsegése. A felvillanó jelenetekben politikai, vallási és etikai kérdések elevenednek meg, mindezt lényegében egyetlen nézőpont tartja össze, amelyre talán a humánus a legpontosabb kifejezés.

Az elbeszélőt féltestvére, Egon kíséri, akit Terike, a szókimondó, barátságos besúgónő, illetve Izabella, a titokzatos, tétova, de szerethető szerelmes lány szórakoztat. Mindeközben kirajzolódik egy sajátos erdélyi identitás, mely a román és a magyar nyelv kettősségéből formálódik. Apró jelenetek a gyermekek természetes kegyetlenségéről, amellyel széttapossák a medúzákat; az ottani furcsa templomi szertartásokról, ahol az emberek könyörgése – “ne vigy minket a kísértésbe”, “szabadíts meg minket a gonosztól!” – valóban szívből jövő. Őszinte félelmek, őszinte féltékenység, őszinte mindennapok az őszintétlenség közepette. Az Asszony a fronton szerzőjének legutóbb megjelent regénye korábbi írásaira jellemző erőnyel rendelkezik, a természetes őszinteség nyugalmával.

A kiadó szerzőinek és munkatársainak munkásságát az elmúlt negyedévben a következő kitüntetésekkel, díjakkal ismerték el: *Karádi Éva* – a Köztársasági Elnök Aranyérme, *Tolnai Ottó* – a Köztársasági Elnök Aranyérme, *Végel László* – a Köztársasági Elnök Aranyérme, *Vörös István* – Vilenica Kristály, *Csordás Gábor* – a Köztársasági Elnök Aranyérme, Pro Literatura, Pro Civitate Pécs.

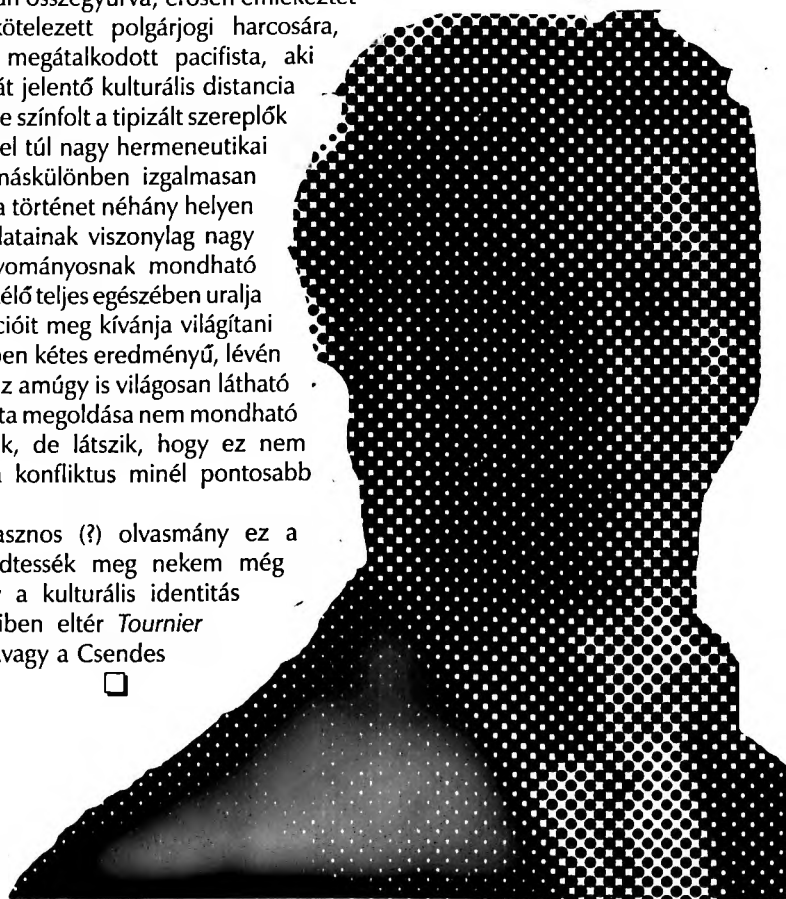
Robinson és a bennszülöttek

Akad néhány olyan író, kinek besorolásával az ember bajban van; írásaik nem azon szövegek sorába tartoznak, melyek igazából új szint vinnének az irodalomba, ponyvának mégsem nevezhetők, mivel megalkotottságuk szintje, kérdésfelvetéseik „komolysága” túlmutat ezen a (kissé egyszerűsítő) kategórián, még ha eladási példányszámuk meg is haladja tömegtermelésben készült kuzinjáikét. *Robert Merle* ezen írók sorába tartozik: igazán nem vádolhatjuk meg azzal, hogy műveivel túl sokat tenne a regényforma megújításáért, másrészt túl könnyű szórakozás sem várható regényeitől, mivel azok többnyire meglehetősen kényes kérdéseket feszegetnek.

Merle kicsiny hazánkbeli népszerűségét mi sem mutatja jobban, minthogy munkái majd’ minden esetben több kiadást érnek meg, így van ez a *Sziget* esetében is, melynek új kiadása a közelmúltban jelent meg. A sztori a Bounty-lázadás feldolgozása, bár néhány motívum és a főszereplő belső átalakulása inkább a Defoe féle *Robinson* egyes mozzanataira hajaz. Az események időpontja közelebről nem meghatározott, néhány információmorzsa alapján valószínűleg a XVIII. század második felében járhatunk, nem mintha ennek különösebb fontossága lenne, ugyanis minden valószínűség szerint a szöveg nem történelmi regényként olvasandó. A Blossom hajó legénysége elsőtisztje vezetésével fellázad kegyetlen kapitánya ellen, majd a gyilkosság után néhány tahiti bennszülöttel a büntetés elől egy lakatlan szigetre menekülnek. A különböző világnézetetekből adódó különbségek, illetve az angolok és a bennszülöttek között tátongó kulturális szakadék azonban „érdekes” eseményeket eredményez...

A voltaképpeni főszereplő Purcell hadnagy, a Blossom harmadtisztje, ki meglehetősen érdekes matériákból van összegyúrva; erősen emlékeztet az Amnesty International egy elkötelezett polgárjogi harcosára, mindemellett hithű keresztény és megátalkodott pacifista, aki kísérletet tesz a regény fő konfliktusát jelentő kulturális distancia leküzdésére. Mindenesetre alakja üde színfolt a tipizált szereplők között, kiknek megfejtése nem igényel túl nagy hermeneutikai aktivitást. Ez az egyik gondom a máskülönben izgalmasan ábrázolt konfliktussal, a másik pedig a történet néhány helyen erőltetett, illetve kiszámítható fordulatainak viszonylag nagy száma. Az elbeszélés-technika hagyományosnak mondható (csak semmi modernkedés!), az elbeszélő teljes egészében uralja a szöveget, minden szereplő motivációit meg kívánja világítani tudatuk elbeszélésével, ami sok esetben kétes eredményű, lévén az elbeszélő sokszor túlmagyarázza az amúgy is világosan látható mozgatórugókat... Az elbeszélés effajta megoldása nem mondható túl elegánsnak vagy akár eredetinek, de látszik, hogy ez nem is volt cél, minden alárendelődik a konfliktus minél pontosabb ábrázolásának.

Mindamellett kellemes és hasznos (?) olvasmány ez a Merle regény, bár zárlatként engedtessek meg nekem még egy kis kötözködés; érdekes, hogy a kulturális identitás problémájának feldolgozása mennyiben eltér *Tournier* posztmodern kísérletétől, a Péntek avagy a Csenedes óceán végvidékétől ...

Bármennyire nagyok is tűnik az az irodalmi szövegtörzs, melynek ismerete „kötelező” bármely művelt ember számára, mégis mindezek a szövegek az irodalom csekély részét jelentik csupán. Az irodalmi tömeggyártás tucat szerzői mellett, kiknek könyvei a könyvesboltok jelentős részét foglalják el, „nemzeti klasszikusaink” életművét is csak csekély mértékben ismerjük. Az úgynevezett „zsengék” többnyire mindössze a kritikai kiadásokban találhatóak meg, és néhány kutatón kívül a kutya sem olvassa őket, pedig nem egy ilyen írás az irodalom egyszerű kedvelőjének érdeklődésére is számot tarthat. Az alábbiakban egy újfajta játék következik: a szerző megjelölése nélkül közlünk néhány érdekes írást, a feladat természetesen a szerző nevének megfejtése. A szerencsés (és ügyes) megfejtők – lehetőségeinkhez mérten – értékes jutalmakban részesülnek, amennyiben a lap megjelenése utáni hét során sikeresen eljuttatják válaszukat szerkesztőségünk címére.

Sok sikert!

violator

Magány

Jéghideg szoba különbejáratú lélekvesztóm benned sikoltva ébredek
minden reggel halott fák keltének
halott mosoly a halott tükörben rendezem a halott gondolatokat
én engem enyém és előlről megint és újra
vágynom a halál körét mintha más nem is lett volna
magam magamon belül tartani magamon kívül jó
lenne néha egy keserű pillanat és fekete
reggeli jutalom kávé benne oldódik a keserű nyomor
az én cukrom a te mézed
ragaszt minket össze a gondolatok között turkálva
mindig rám vicsorog a magány

Óda az űrhajóhoz

Te egekbe nyúló ősi nagy vihar
Vörösre írod az ismeretlenbe zengett néma fohászaikat
Mennyboltnak Farkasa!
Katapult!
Lőj ki minket a végtelenbe, mely a miénk lett immár
Mindörökké
Szkafander!
Éltető köldökzsinór Űranyánknak méhében, óvj meg minket a levegőtlen, sötét, éjszakától
Általad hódítjuk meg a napot a Holdat és az összes csillagot
Megküzdehetünk a Phobosz és a Deimosz gonosz Kakodemoszaival
A C-sugarak villódzó táncában járhatjuk utunkat az Orion kódön túl
és a Tannhäuser-kapunál találkozunk az ember mérhetetlen hatalmával
a galaxisok felett
Szökési sebesség
És megszabadulunk a föld súlyainak borzasztó nyűgétől
és a földhözragasztó gravitációtól
Égihajóval szeljük át a tejutat az Alfa Centauritól a Midichloriánok birodalmáig
Tündöklünk önnön fényünkben és meghódítjuk az univerzum minden égi testét
Napszél hajítja azt a csodálatos gépet, melynek neve:
ŰRHAJÓ

Helyreigazítás

Az Ifjúság útja 10. számában helytelenül jelent meg a „...a história” című könyvismertető szerzőjének neve és a könyv címe. Darvasi László regényének címe helyesen: A könnyemutatványosok legendája, az ismertetőt pedig valójában nem Csordás Dávid, hanem P jegyezte. Az érintettektől elnézést kérünk.

Színpadon a Kispál és a Borz – II.

Csendes, ülős beszélgetés Lovasi Andrással

Atavaly év végén megjelent *Velőrózsák* című album és az ezt követő országos turné kapcsán beszélgettünk a zenekar énekes-basszusgitárosával az elmúlt tizenhárom évről.

– Az Új Dunántúli Napló minden kiadott nagylemezek után egy rövid kommentárt szokott megjelentetni. Burkolt vagy kevésbé burkolt formában mindegyikben benne volt, hogy az az addigi legjobb albumotok. A *Velőrózsáknál* is így történt. Mi az igazság ebben a felrajzolt ívben?

– Ez egy kísérletezésre alkalmas műfaj. Mi minden új anyagunknál meg is próbáltunk kicsit mást, többet hozni, mint korábban. Persze nem mindig sikerült. Előfordult, hogy vagy a hangzásvilág, vagy a dalok karaktere, vagy az összehatás nem alakult olyan egységesre, mint szeretnénk volna. De azt hiszem, az *Ágy, asztal, tv, a Bálnák, ki a partra!* és a *Holdfényexpressz* mellett leginkább a *Velőrózsákon* sikerült megvalósítani azt, amit terveztünk.

– Miben más ez a lemez, mint a többi?

– Finomabb zenei megoldások vannak rajta, jobb a hangszerezése, kicsiszoltabb a hangzásvilága. De ez inkább csak zenészfüllel érzékelhető. Az a része, ami a közönséget érinti, nem sokban változott. A dalok kicsit klasszicizálódtak, egyszerűsödtek. A szövegekben sincs annyi formabontás. Szándékosan nem „kispálosra” írtam őket, inkább csak egyfajta kivonatot adtam az eddigiekből. Tágabb értelemben véve az egész album valamiféle összegzése a korábbi zenénknek.

– Honnan jött az az ötlet, hogy a lemez-bemutató turné minden állomása egy kettős fellépésből álljon?

– Régóta vívódtunk azon, hogy egy hagyományos, táncolós-bulizós koncert megszokott dramaturgiájába nem illeszthető bele jó néhány

kedvenc számunk, amit viszont nem akartunk kihagyni a repertoárunkból. Kíváncsiak voltunk, hogy ezek a lassabb, melázósabb dalok egy másik közegben vajon megállják-e a helyüket. Egy-egy este erejéig többször is próbálkoztunk vele Pécsen, sőt, más városokba is elmentünk. Mindenhol úgy tűnt, van igény egy ilyen oldottabb hangulatú, több közvetlenséget, apró gesztust és zenei poént megengedő műsorra.

– *Annak idején a Drasztik Akusztik és a Gyógyshow töltött be a csendes, ülős koncertekhez hasonló szerepet. Mi következik ezután?*

– A Gyógyshow a performance-jelleg miatt kevésbé illeszthető a sorba, viszont a Drasztik Akusztik gyakorlatilag teljesen ugyanaz volt, mint amit most csinálunk. Ennek a jogutódja egy szólólemez lesz, ami az együttes tagjain kívül több meghívott zenész közreműködésével fog elkészülni. A dalok kevésbé lesznek rockosak, inkább sanzon-jelleget öltenek majd. Hét szám már elkészült, a teljes album pedig várhatóan ősszel fog megjelenni. Ezen kívül akarunk egy olyan projectet is, ahol külön énekesnő van, és a zenekar csak a dalokat írja.

– *Nem lesz nehéz a hallgatóknak elvonatkoztatni a jól megszokott arculattól?*

– De, meglehetősen. Ettől függetlenül szeretnénk magunkat más műfajokban is kipróbálni. A Kispálon

belül már nehéz a zenei értelemben vett továbblépés, nem inspirál minket annyira a közeg. Olyasfajta sztárság vagy inkább szubkultúra, amely például Ákos és Jimmy körül létrejött, nálunk elképzelhetetlen. Itt mindenképpen kiütököznek a műfaj határai.

– Akkor meddig maradhat izgalmas, újat mondó a zenekar, ha nem lesznek számottevő változások? Egyáltalán, meddig maradhat hiteles egy ilyen fiatalos, fordulatos zenéjű, megcsavart szövegvilágú együttes? A világ ilyesfajta tükrözése most őszintének és belülről jövőnek hat, de mondjuk ötven évesen is meg lehet célozni ugyanezzel a szemlélettel az akkori tinédzsereket?

– Ezt nem lehet előre megjósolni. Több példát is tudnék mondani. Mondjuk Zorán sanzonos popzenéje ma is ugyanolyan hiteles, mint harminc éve. Ez a műfaj életképes tudott maradni nála, mert mint előadó, mentes a sztáralűröktől, az önkifejezéséhez pedig nem kell színpadi ugráncolás vagy nagy és költséges show. De mondjuk az indulásánál sztárzenekarnak számító Edda zenéje folyamatosan egyre anakronisztikusabbá vált. Próbálták a régi kreativitásuk jegyében a jól bevált receptek mintájára új dalokat írni, de koncerten a közönség az első két album slágereinek eljátszása után szépen hazaszállingózik. Vagy ott van az a rengeteg „rég” blues-zenész, aki persze jó előadó, de már korántsem

azt a pozíciót foglalja el a zenei palettán, mint régen. Mégsem képes megújulni. És a baj nem a műfajokkal van itt, hanem a visszacsatolás hiányával. A közönség nem úgy reagálja le a változásokat, ahogy kellene. Emiatt van, hogy Magyarországon nem lehet megbukni, csak lassan kikopni.

– Ez nálatok mit fog jelenteni?

– Akármit is fogunk csinálni, szem előtt tartjuk, hogy a popzene jelen idejű műfaj. A hallgatók többsége abban a pillanatban és abban az időben éli át, amikor aktualitása van. Olyan ez, mint az újságírás. Ha a mai Népszabadságot csak egy hónap múlva olvasod el, nem úgy és nem olyan mélyen kerül sz a hírek hatása alá, mintha most olvasnád. Lehet, hogy akkor is találsz benne érdekességet, de tudod, hogy az nem realitás már. Más az elvárásod horizontja, mást keresel és mást is találsz benne. Ugyanígy a popzene sem az örökérvényűségről szól. Sőt. Arra az egyre viszont nagyon kell vigyázni, hogy az egzisztencia fenntartása, mint szükséges velejárója ennek a szakmának, ne menjen az önkifejezés és a kreativitás rovására. Mert akkor a zene rögtön múlt idejűvé válik. □

A karsz ingyen INTERNETezni?!
részletekről érdeklődj
BAGOLYFÉSZEK könyvesboltban!

/Pécs, Ferencesek u. 27./

ég mindig gyarapíthatod
könyvtáradat.

15 db antikvár könyv vásárlása
esetén 30% engedményt adunk!!!

Janus Pannonius u. 11.

(Dante-féle internetgalaktikus
kávézókönyvesbolt)

Info: bagolybt@freemail.hu

www.pecsinfo.hu/bagolyfeszek/

Joga van...

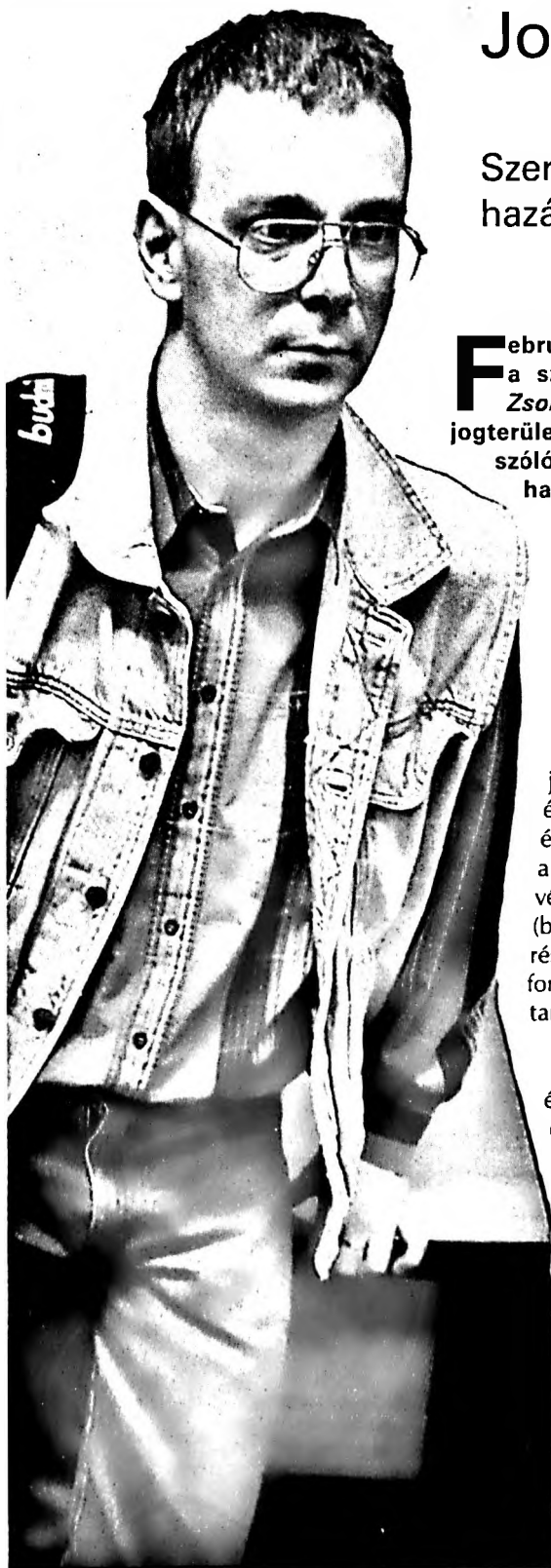
Szerzői jogok általában és piciny hazánkban

Február elején a Linux Konzultációs Központban a szerzői jogokról tartott előadást *Dr. Balogh Zsolt*, az ÁJK tanára. Az eredetileg csak az eme jogterület számítástechnikával kapcsolatos részeiről szóló közel másfél óra azonban jóval túlmutatott határain, valamint előjött a hazai szabályozás néhány hibája is.

Maga a szerzői jog az alkotónak műve feletti rendelkezését fogalmazza meg. Ez egy körülbelül 200 éves jogi intézmény, amit eredetileg írásműveknél használtak, majd alkalmazását később kiterjesztették a zeneművekre, hang- és filmfelvételekre, valamint szoftverekre is. Alapvetően két területet foglal magába: a vagyoni, valamint a személyhez fűződő jogokat, melyek az előbb említettel ellentétben nem évülnek el (a vagyoni jogok csupán 70 évig maradnak érvényben). A személyhez fűződő jogok biztosítják a szerzőként való elismerést, a mű integritásának védelmét, valamint a nyilvánosságra hozatal jogát (beleértve annak visszavonását is), míg a vagyoni része a nyilvánossághoz való közvetítés, többszörözés, forgalmazás és mindezek engedélyezésének jogát tartalmazza.

A kérdés magyarországi szabályozását az 1999. évi LXXVI. törvény foglalja magába, melynek alkotói egynehány esetben kissé túllőttek a célon. A törvény maradéktalan betartása esetén a felsőoktatásban tanulók gyakorlatilag rögtön priusszal lépnének ki a „nagybetűsbe”, ugyanis nem valószínű, hogy létezik olyan hallgató, aki egyetemi éveit alatt ne fénymászolt volna ki akár egy oldalt is könyvekből, jegyzetekből. A törvény viszont kimondja, hogy könyvről másolatot csak kézzel vagy írógéppel lehet készíteni, még a szövegszerkesztő segítségével is tiltott, nemhogy a fénymásoló gépe.

Dr. Balogh Zsolt előadásának gerincét azonban a szoftverek és a hozzájuk kapcsolódó szerzői jogok ismertetése adta. A számítógépes programokat négy kategóriába soroljuk, annak függvényében, hogy a program készítője vagy készítői milyen mértékben érvényesítik jogaikat. Az első lépcsőn

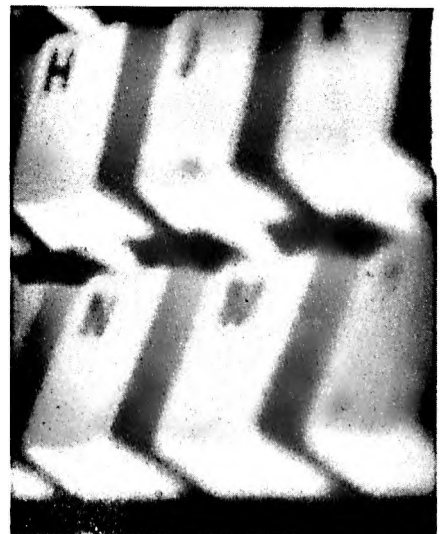
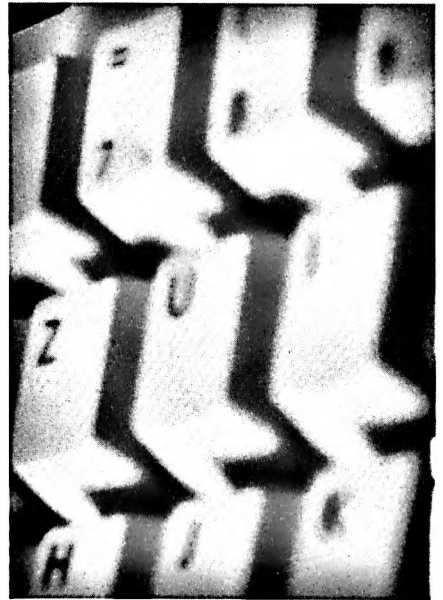

állnak a kereskedelmi szoftverek, melyek esetében a kibocsátó cég teljes mértékben fenntartja szerzői jogait. Ezeket követik az ún. shareware (osztott) programok, amelyek megvásárlása előtt a felhasználónak lehetősége van – korlátozott tudással – kipróbálni (akár 30 napon keresztül) azt. A kereskedelmi programoknál erről a lehetőségről sajnos álmodni sem lehet. A freeware programok használatáért fizetni nem kell, a szerző csak a személyéhez fűződő jogokat tartja meg magának, ami annyit jelent, hogy megváltoztatni a programot csak az ő engedélyével lehet. Végül, a Public Domain típusú programok esetében már ez a korlátozás is feloldott, lévén forráskódjuk nyitott és szabadon fejleszhető. A szerzőnek lehetősége van programját különböző kategóriákba helyezni, valamint később azt átsorolni. Amennyiben azonban programjának forráskódját nyilvánosságra hozta, később már nem lesz lehetősége döntését megváltoztatni, vigasztalhatja viszont az a tudat, hogy jót tett. Van azonban egy szoftver, melyet nem lehet besorolni egyik fent említett kategóriába sem, ez a Linux. Ha mindenképpen el kellene helyezni, akkor a freeware és a Public Domain közé kerülne, mivel a programírók azon túl, hogy nevükkel fémjelzik

szerményeiket, nem akadályozzák meg a mások által való fejlesztést sem. Ez azért jelenthet valamit.

Szó esett még az ún. szoftverrendőrségről, hivatalos nevén a BSA-ról. Amellett, hogy a szoftverrendőrség név félelemkeltő és valamely hatósági jogkört sejtet, tudni kell, hogy semmiféle ilyenirányú jogosultságuk nincs. Ennek a téves elnevezésnek valamennyire még örülnek is, hiszen felfogásuk szerint a félelemkeltés a jogkövetés egyik leghatékonyabb eszköze. Valódi ereje a hivatalos közegekkel való jó baráti kapcsolatában ki is merül. Nemrég fejeződött be „pozitív kampányuk”, melynek során körülbelül hatezer cégnek küldtek levelet, melyben finoman együttműködésre szólítottak fel. Amennyiben sem az első, sem az azt követő „szívküldire” nem válaszol a delikvens, a BSA bírósági úton próbálja a gépekbe való betekintést elérni. Az előbb említett betekintést azonban nem szabad szó szerint venni, mivel csak a licenzeket, valamint a jogtisztaságot

igazoló iratokat ellenőrizhetik. A hab a tortán, hogy csak a „hivatalt” alapító cégek szoftvereit nézik, nézhetik át. Egyszóval a sokak által rettegett szoftverrendőrség a maga elrettentő kampányával csak arra a közmondásra emlékeztet, miszerint karmatlan macska ne másszon fára. Ha annyira javítani szeretnék a szoftverek utáni fizetési morált, akkor talán nem bilincses, nyolc év szabadságvesztést reklámozó plakátokkal kellene próbálkozniuk. □

**FLEKKEN-1
ÉTTEREM SÖRÖZŐ
PÉCS
HUNGÁRIA U. 16.
TEL./FAX.:
72 / 213-211**

**FLEKKEN-2
ÉTTEREM SÖRÖZŐ
PÉCS
HUNGÁRIA U. 13.
TEL.:
72 / 224-694**

**NAPI MENÜK (4 FÉLE), HÉTVÉGI KEDVEZMÉNYES MENÜ,
FRISSENSÜLTEK, KÉSZÉTELEK, SPECIALITÁSOK,
CSAPOLT ÉS ÜVEGES SÖRÖK,
MINŐSÉGI FOLYÓ- ÉS PALACKOS BOROK.**

**KISEBB RENDEZVÉNYEK LEBONYOLÍTÁSA.
KELLEMEK KÖRNYEZET, CSALÁDIAS HANGULAT.**

**EZT MEG KELL NÉZNI, KI KELL PRÓBÁLNI !
MEGÉRI !!!**